

Ім'я користувача:
Полтавський інститут економіки і права Полтавськи...

ID перевірки:
1016320711

Дата перевірки:
04.06.2024 22:03:05 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
04.06.2024 22:07:22 EEST

ID користувача:
100011298

Назва документа: **Диплом Голота**

Кількість сторінок: 98 Кількість слів: 21044 Кількість символів: 163468 Розмір файлу: 2.88 MB ID файлу: 1016119062

14.5% Схожість

Найбільша схожість: 2.32% з Інтернет-джерелом (http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5709/1/6019_IR.pdf)

13.6% Джерела з Інтернету 618 Сторінка 100

2.3% Джерела з Бібліотеки 46 Сторінка 111

0.12% Цитат

Цитати 1 Сторінка 112

Посилання 1 Сторінка 112

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 28

Міністерство освіти і науки України
Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

ПОЛТАВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І ПРАВА

Кафедра правознавства та фінансів
Фінанси, банківська справа та страхування
(назва освітньої програми)

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр і назва спеціальності)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістр

**ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ
ТОВАРОВИРОБНИКІВ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ
ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВТІЛЕННЯ**

Студента:
Голоти Олега Вікторовича

Науковий керівник:
Шаравара Роман Іванович, к.е.н., доцент,
Рецензент:
Безкровний Олександр Валентинович, к.е.н., доц.

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ Руслан БАСЕНКО
(підпис) (ініціали та прізвище)

«__» _____ 20__ року

Полтава 2024

АНОТАЦІЯ

магістерської роботи здобувача вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Голоти Олега Вікторовича на тему «Податкова політика сільськогосподарських товаровиробників: сучасний стан та напрями підвищення рівня ефективності втілення»

Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел, що нараховує 55 найменувань, містить 15 таблиць, 10 рисунків, 22 додатки.

Предмет дослідження – теоретичні та прикладні аспекти реалізації податкової політики підприємств що функціонують в галузі сільського господарства.

Об’єкт дослідження – податкова політика підприємства.

Метою магістерської роботи є дослідження теоретико-методологічних засад організації та практичних аспектів втілення податкової політики підприємств, з одночасним пошуком шляхів її вдосконалення в сучасних умовах, розвитку аграрних підприємств.

У кваліфікаційній роботі здійснено комплексне наукове дослідження теоретичних засад та практичних аспектів процесу впровадження та удосконалення механізмів оподаткування сільськогосподарських товаровиробників.

Досліджено економічну сутність і функціональне призначення спеціального режиму оподаткування сільськогосподарських підприємств. Розроблено комплекс практичних рекомендацій щодо основних напрямів удосконалення нарахування і стягнення єдиного податку та податку на додану вартість в розрізі загального підходу та в умовах спеціального режиму оподаткування сільськогосподарської діяльності.

Ключові слова: податок, податкова політика, податкова стратегія, податкове навантаження, податкове планування, спеціальний режим оподаткування, єдиний податок, податок на додану вартість.

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1. Теоретичні аспекти формування та функціонування податкової політики аграрних підприємств	10
1.1. Економічна сутність та роль податків у фінансово-господарській діяльності їх платників.....	10
1.2. Науково-методичні засади формування та розвитку податкової політики суб'єктів підприємництва.....	20
1.3. Теоретичні основи спеціального оподаткування сільсько-господарських товаровиробників.....	28
Розділ 2. Сучасна практика реалізації податкової політики сільськогосподарських підприємств	36
2.1. Фінансово-економічна характеристика досліджуваного підприємства.....	36
2.2. Фінансовий механізм справляння прямих податків аграрними підприємствами та їх працівниками.....	47
2.3. Оцінка досягнутого рівня взаємовідносин аграрних підприємств з податковими органами з приводу непрямого оподаткування.....	60
Розділ 3. Шляхи удосконалення діючої податкової політики сільськогосподарських товаровиробників	70
3.1. Перспективи удосконалення спеціальних режимів оподаткування аграрних підприємств.....	70
3.2. Управління податковими розрахунками для удосконалення податкової політики в сільськогосподарських підприємствах.....	79
Висновки	88
Список використаних джерел	92
Додатки	98

ВСТУП

Актуальність теми. Україна, не маючи достатнього практичного досвіду й наукового обґрунтування формування та реалізації податкової політики, розвивалася експериментальним шляхом, нерідко роблячи при цьому хибні кроки. Введені податки певною мірою були новими скоріше за формою, ніж за змістом. Так чи інакше вони містили ознаки старої адміністративної системи, заснованої на надмірній централізації процесу формування та розподілу фінансових ресурсів держави. Це призвело до того, що акумулювання доходів бюджетів за рахунок сплати податків відривалося від процесу господарювання самих платників податків.

Реалії українського сьогодення у сфері оподаткування – це внутрішня неузгодженість складових цілісної системи податкових правовідносин. Це і нестабільність правового регламентування податкових відносин, складність адміністрування податків та податкових платежів, порушення принципів економічної, соціальної справедливості та рівномірності податкового навантаження, незадовільне вирішення фіскальних завдань через перекося як в галузевому, так і територіальному аспектах, негативний вплив політики в сфері оподаткування на стан національної економіки, низький рівень податкової дисципліни. Названі суперечливі тенденції, на нашу думку, породжені дією об'єктивних та суб'єктивних чинників.

Сьогодні в Україні питання податкової політики належать до найгостріших як в економічному й соціальному, так і в політичному контексті. Податкова політика України поєднала в собі принципи двох податкових систем, найбільш характерних для світової практики – європейської та американської. При цьому, якщо в європейській системі переважає обкладання обороту у формі податку на додану вартість, то в американській – прибутковий принцип оподаткування.

Сучасна практика трансформації податкової політики надає переконливі свідчення тому, що процеси наукового обґрунтування виваженої концепції

реформувань продовжують підмінятися безперспективним перетасовуванням видів податків або їх окремих елементів. Методологічна помилка полягає у тому, що Україна знову підійшла до необхідності реформувати податкову політику без практично розробленої відповідної соціально-економічної доктрини держави.

Складність вітчизняної податкової політики визначена еkleктичним поєднанням обох зазначених систем з базовою метою – забезпечення максимального рівня податкових надходжень, як основної складової доходної частини бюджету.

Відсутність універсальної методологічної концепції реформування стратегії і тактики податкової політики, за якою можна було б розрахувати оптимально можливий та допустимий (як для держави, так і для платників податків) рівень податкового навантаження, призвела до сьогоденної ситуації, де при невисоких (порівняно з іншими країнами) податкових ставках, безлад в адмініструванні податків зводить нанівець забезпечення умов для економічного зростання. Головне завдання у цьому плані полягає в наповненні ринковим змістом форм вітчизняної податкової політики, а це потребує зміни схеми й пропорцій розподілу та перерозподілу валового національного продукту на основі виваженої та прозорої податкової політики, яка б оптимально враховувала як фіскальні інтереси держави, економічні інтереси суб'єктів господарювання, так і соціальні інтереси громадян.

Необхідність розвитку податкової політики на підприємствах зумовлена, перш за все, нестабільним податковим законодавством та високим загальним податковим навантаженням на господарюючі суб'єкти. Даний вплив перейшовши певні межі стає згубним для фінансово-господарської діяльності підприємств і призводить або до припинення діяльності або до ухилення від сплати податків і породжує прояви так званої тіньової економіки. В такий період податкова політика підприємства повинна бути спрямована перш за все зменшення впливу податків на діяльність підприємства законним шляхом і забезпечити подальше функціонування господарюючого суб'єкта.

Питання оподаткування входять в коло наукових інтересів багатьох вчених. Зокрема, даній проблематиці присвячено праці вітчизняних вчених В. Андрущенка, О. Василика, В. Вишневського, М. Дем'яненка, Д. Деми, О. Кириленко, А. Крисоватого, М. Кучерявенка, П. Лайка, І. Лукінова, І. Луніної, А. Поддєрьогіна, А. Соколовської, Л. Тулуша, В. Федосова та інших, аї також зарубіжних науковців, а саме І. Буздalова, А. Вагнера, О. Єгеревої, С. Корюнова та інших.

В цілому, маючи опосередкований вплив на економіку, оподаткування потребує постійної пильної уваги, оскільки будь-які деформації його механізму можуть мати непередбачувані наслідки. Саме це обумовлює актуальність обраного напрямку дослідження.

Мета та завдання дослідження. Мету кваліфікаційної роботи визначено в напрямку дослідження теоретико-методологічних засад організації та практичних аспектів втілення податкової політики підприємств, з одночасним пошуком шляхів її вдосконалення в сучасних умовах, розвитку аграрних підприємств.

Для досягнення поставленої мети, виконуються наступні завдання:

- визначити економічну сутність податків, та їх роль в господарській діяльності підприємства;
- з'ясувати соціально-економічну природу податкової політики як складової інструментарію державного регулювання економіки;
- узагальнити сучасні особливості втілення податкової політики на підприємствах АПК;
- проаналізувати фінансово-економічне становище досліджуваного підприємства;
- аналітично дослідити діючий режим оподаткування даного підприємства;
- оцінити податкову політику підприємства крізь призму відносин його з податковими органами;
- розробити перспективні напрями оптимізації податкової політики

підприємства шляхом зміни режиму оподаткування та використання податкового планування;

- опрацювати зарубіжний досвід втілення податкової політики в галузі сільського господарства, виділивши при цьому найбільш адаптовані до вітчизняних реалій її елементи;

- виділити організаційні та економічні переваги переходу до застосування електронної податкової звітності.

Предмет і об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є податкова політика підприємства.

Предмет дослідження складають теоретичні та прикладні аспекти реалізації податкової політики підприємств що функціонують в галузі сільського господарства.

Методи дослідження. Теоретична і методологічна основи дослідження ґрунтуються на використанні основних положень економічної й фінансової теорії, розробок науково-дослідних установ, вітчизняних та зарубіжних вчених із питань оподаткування та втілення податкової політики на підприємствах, а також діючі нині Податковий кодекс України та інші законодавчі і нормативні акти.

Дослідження в кваліфікаційній роботі проводилося згідно з методологією системного підходу до вивчення економічних процесів і явищ. У роботі використані наступні методи наукових досліджень: абстрактнологічний (уточнення сутності податків, узагальнення підходів до визначення понять податкова політика та податкове планування на підприємствах); узагальнення (вивчення світового досвіду втілення податкової політики на сільськогосподарських підприємствах); розрахунково-конструктивний (оцінка діючого режиму оподаткування та дослідження стану податкової політики підприємства); порівняння (співставлення розмірів податкового навантаження у розрізі років та за різними системами оподаткування); графічний (побудова діаграм); прогнозний (розрахунок прогнозного податкового навантаження на наступний рік та складання платіжного податкового календаря).

Інформаційна база. Теоретичну базу кваліфікаційної роботи становлять сукупність загальнонаукових та спеціальних прийомів і методів дослідження. Теоретичною основою дослідження є наукові праці класиків світової економічної і фінансової думки, теоретичні висновки, узагальнення і розробки сучасних зарубіжних та вітчизняних учених-економістів, провідних фахівців з впровадження та реалізації податкової політики підприємств, що містяться у монографічній, спеціальній, періодичній літературі, матеріалах наукових та науково-практичних конференцій, а також власні дослідження та спостереження. Базою для виконання кваліфікаційної роботи виступала приватна агрофірма „Подолька” Полтавського району.

Наукова новизна та практичне значення одержаних результатів. В кваліфікаційній роботі набуло подальшого розвитку: 1) дослідження щодо удосконалення процесу втілення і розвитку податкової політики підприємства за рахунок ефективного податкового планування та покращення відносин із податковими органами; 2) вибір найефективнішого режиму оподаткування. Крім того доповнено дослідження механізму автоматизації процесів аналітичної оцінки рівня податкового навантаження підприємств та складання НИМИ податкової звітності, в частині виділення конкурентних переваг такого методу над формуванням звітності в ручну.

Основні висновки і пропозиції кваліфікаційної роботи можуть бути використані у діяльності підприємств при подальшій діяльності та при реформування їх фінансових відносин з органами державної податкової служби України.

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Усі розробки та пропозиції, що містяться в роботі, належать особисто автору.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження доповідалися й одержали позитивну оцінку на V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Правові, економічні та соціокультурні засади регулювання суспільних відносин: сучасні реалії та виклики часу» (м.

Полтава, 2023р.) та VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційний потенціал та правове забезпечення соціально-економічного розвитку України: виклик глобального світу» (м. Полтава, 2024р.).

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел, що нараховує 55 найменувань, містить 15 таблиць, 10 рисунків, 22 додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 97 сторінках друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Економічна сутність та роль податків у фінансово-господарській діяльності їх платників

Одним з найважливіших засобів державного впливу на соціально-економічний розвиток країни є податки та податкові пільги. Саме податки, як засвідчує економічна історія, завжди використовувались державою як **найдійовіший** важіль регулювання економічних процесів.

За економічною сутністю податки є обов'язковими платежами, що вилучаються державою з доходів юридичних чи фізичних осіб до відповідного бюджету для фінансування витрат держави, передбачених її конституцією та іншими законодавчими актами. Це одна із форм вирівнювання доходів юридичних і фізичних осіб з метою досягнення соціальної справедливості й економічного розвитку. Вилучаючи частину доходів підприємців і громадян, держава гарантує їх ефективніше використання для задоволення потреб суспільства в цілому й **досягнення на цій основі зростання його добробуту. На перший погляд, податки виражають односторонні відносини держави з підприємцями та населенням під час їх сплати.** Однак це лише поверховий підхід до вивчення цих явищ і процесів. На ділі податки дають змогу мати зворотний зв'язок із платниками завдяки фінансуванню відповідних витрат [1].

Цьому процесові приділяється велика увага з боку фінансової науки, і в ньому виявляється економічна сутність функцій держави та її реалізація.

У працях вітчизняних економістів даються різні визначення податків. Зокрема зазначено, що «податки» – частина національного доходу, що вилучається державою у населення через позаекономічний та економічний примус здебільшого на еквівалентній основі **з метою виконання її соціально-економічних, політичних, правових функцій та встановлення військових цілей.**

М. Шаповал характеризує податки як «обов'язкові платежі, що їх встановлює держава для юридичних та фізичних осіб з метою формування централізованих фінансових ресурсів, які забезпечують фінансування державних витрат». В. В. Пилипенко відзначає, що «податки – особлива сфера виробничих відносин, а також найважливіший економічний важіль, що регулює взаємовідносини між юридичними й фізичними особами та державою в умовах ринку».

Проте більшість авторів традиційне тлумачення сутності податків розглядає як суто економічну категорію. Так, В. В. Лащак вважає, що податки мають не лише характер грошових відносин, а й відтворюють процес примусового відчуження частки доходів, односторонній рух вартості без еквівалентного обміну. Таке твердження сприймається як теорія суспільних благ, згідно з якою через механізм оподаткування здійснюється оплата суспільних благ державного походження, тобто, відбувається обмінна операція ринкового типу за схемою податки – блага, що не має під собою жодних підстав.

Для І. О. Лютого податки за своїм економічним змістом відображають фінансові відносини між державою і платниками, що мають односторонній характер – від платників податків до держави.

Розглянуті інтерпретації викликають бажання запропонувати власну дефініцію: податки – частина приватних ресурсів, в обмін на блага цивілізованого існування, наявні, одержані або ті, що стануть доступними у майбутньому, передана громадянами у розпорядження держави у формі грошових внесків. Отже, в нашому розумінні поняття податки включає відносини власності, а також чинник часу і перерозподілу ресурсів між минулими, нинішніми і майбутніми поколіннями [13].

Об'єктивною реальністю є те, що за наявних економічних умов підприємницької структури та громадяни повинні віддавати частку своїх доходів на загальнодержавні суспільні потреби, а натомість одержувати від держави безплатні блага та послуги.

Історія цивілізації свідчить, що в різні періоди розвитку суспільства вводились різноманітні податки: на землю, майно, прибуток, цінні папери, спадщину та дарування, додану вартість, заробітну плату, акцизи, збори й відрахування, на автомобілі, коней, собак, продуктивну худобу та птицю, бджіл, подушні податки і податки на неодружених чоловіків, податки на бороду, вікна, двері тощо [1].

Податкова система виникла і розвивалась разом з державою. На найдавніших ступенях державної організації початковою формою оподаткування можна вважати жертвоприношення, яке не було основане виключно на добровільних засадах. Жертвоприношення було неписаним законом і, таким чином, ставало примусовою виплатою чи збором.

Найдавнішим джерелом державних доходів були домени, або державне майно, землі, ліси.

Іншим джерелом державних доходів виступали регалії – дохідні привілеї казни, певні галузі виробництва, види діяльності, що приймалися у виключне користування казни і виключалися з суспільного обороту, із сфери діяльності населення.

Головними передумовами виникнення податків є перехід від натурального господарства до грошового та виникнення держави.

З кінця XV століття питанням оподаткування починають приділяти більше уваги. Перша фінансова література з'явилася у Італії (Діомеде Карафа, Нікколо Маккіавеллі). На відміну від Фоми Аквінського, який називав податки «дозволеною формою пограбування», італійці сприймали їх як надзвичайний, але не «осудний» дохід.

Німецький вчений та економіст XVII століття Л. фон Секендорф вперше стверджував про існування зв'язку між рівнем розвитку національного господарства, рівнем доходів та спроможністю сплачувати податки. Наприкінці XVIII століття найпомітніший вплив на розвиток фінансів справляють погляди французьких фізіократів. Саме у фізіократів бачимо обґрунтування зв'язку між оподаткуванням та обсягами й ефективністю виробництва. Останнє до сьогодні

дає нам підґрунтя для теоретичного конструювання регульовальної функції податків.

Швейцарський мислитель Ж. Сімонді вбачає у податках потужний важіль соціального регулювання. Він був упевнений, що саме цей перерозподільний механізм може привести до поліпшення становища громадян. На цій підставі він обґрунтував необхідність скорочення непрямих податків, встановлення неоподаткованого мінімуму, та запровадження прогресії в оподаткуванні. Однак, вже у другій половині XIX ст. провідний французький економіст П. Леруа-Больє виступає категорично проти прогресивного оподаткування. Він заперечує можливість ефективного господарювання держави та визначає великий капітал єдиним рушієм економічного прогресу, а тому не сприймає прогресивну шкалу податків, захищаючи інтереси великих капіталістів.

Найбільший успіх у цьому напрямку в другій половині XX століття досягла група американських економістів під керівництвом А. Лаффера. Згідно з теорією А. Лаффера існує гранична ставка, перевищення якої матиме своїм наслідком як скорочення офіційного сектору економіки, так і різке падіння доходів бюджету [16].

Рис. 1.1. Крива Лаффера

Основна ідея полягає в тому, що із зростанням податкової ставки від 0 до

100 % податкові надходження поступово зростають до свого максимального рівня Y_{max} , а потім знову зменшуються до нуля.

На думку Лаффера, податкові надходження до бюджету знижуються ПІСЛЯ точки Y , адже більш високі податкові ставки стримують економічну активність, а доходи в бюджет скорочуються.

Професор Лаффер спробував теоретично довести, що при ставці податку більше 50 % різко знижується ділова активність фірм і населення в цілому. Необхідно знайти такий рівень податкової ставки, за якої надходження в бюджет будуть найбільшими. Світовий досвід свідчить, що найбільший ефект дає податкова ставка на рівні 30–35 %.

Найбільшого розквіту податки отримують за умов розвиненої ринкової економіки. Саме вони стають об'єктивним елементом фінансових відносин між державою та юридичними й фізичними особами. Формується завершена модель податкової системи кожної держави. Вона включає методи й об'єкти оподаткування, ставки податків, терміни їх сплати, контроль за надходженням та витрачанням.

Податки стають ефективним знаряддям втілення державної політики з питань економіки та соціального розвитку. Змінюються не тільки їх види і форми справляння, а й саме ставлення до них. За допомогою податків здійснюється перерозподіл валового внутрішнього продукту в територіальному та галузевому аспектах, а також між різними, соціальними групами. Цей перерозподіл згладжує вади ринкового саморегулювання, створює додаткові стимули для ділової та інвестиційної активності, мотивації праці, підтримання рівня зайнятості [22].

При розвитку ринкової економіки податки становляться найзначущішим методом впливу держави на внутрішній ринок, тобто на суб'єкти господарювання. Таким чином податки відіграють велике значення не тільки для держави, у вигляді надходжень до бюджету, а й для підприємств, у вигляді додаткових витрат.

Значення податків полягає перш за все у їх функціях, але з точки зору

держави та суб'єктів господарювання трактуються вони по різному. Це пояснюється перш за все не повним виконанням задумки певних податків державою. Однією з функцій податків є стимулююча, при цьому з боку держави вона виконується в повному обсязі, а з боку підприємств вона набуває рис фіскальності і з кожним роком все більше й більше. Яскравим прикладом є особливості сплати податку на прибуток, який тепер деякі підприємства будуть сплачувати авансованими платежами. І знову прослідковується невідповідність між задуманим та втіленим, з боку держави це знову один із методів стимулювання до збільшення прибутковості підприємств, але зважаючи на нестійку економічну ситуацію в країні ті ж підприємства будуть здебільшого сплачувати більші податки а ніж повинні, що означає більші витрати і зменшення прибутковості, а отже це повністю не відповідає поставленим цілям держави. Але все ж таки держава покращує становище підприємств зменшенням податкових ставок по найпоширеніших і найчастіше сплачуваних податках таких як податок на додану вартість та податок на прибуток. Що в ідеї повинно забезпечити не тільки зменшення податкового навантаження на суб'єкти господарювання а й збільшити податкові надходження до бюджету шляхом виведення з тіні деякої частини підприємств [22].

Кожен податок по різному впливає на діяльність підприємств. Тому вони й поділені на певні групи. Класифікація податків наведена на рис. 1.2 [43].

Найбільший вплив на діяльність платника суб'єкта господарювання мають прямі податки. Оскільки їхній розмір прямо залежить від результатів фінансово-господарської діяльності підприємства.

Класифікація податків

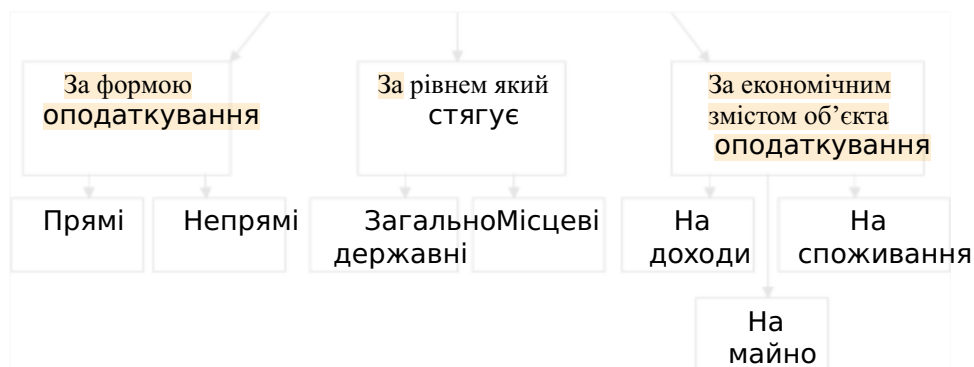

Рис. 1.2. Класифікація податків

Звичайно не можна сказати, що непрямі податки не впливають на фінансово-господарську діяльність підприємства, а в особливості на її фінансовий результат. Впливають але опосередковано, оскільки закладаються підприємствами в ціну новоствореної продукції чи наданої послуги. Хоча підприємства і повертають свої кошти, сплачені до бюджету у вигляді не прямих податків, через отримані доходи від продажу продукції, проте їхні доходи зменшуються, оскільки податок закладається в ціну то ціна зростає, а отже все менше споживачів зможуть дозволити купляти дану продукцію в тому обсязі що раніше, або купляти взагалі, що в кінцевому результаті призведе до погіршення фінансового результату діяльності суб'єкта господарювання.

Як вже зазначалось податки для платника являються преш за все витратами на які припадають велика частка з суми всіх витрат. В цьому на нашу думку й проявляється головний вплив податків на суб'єкт господарювання.

Підприємство в більшій або меншій мірі може варіювати впливом держави у вигляді податків з нього, це так звана податкова політика підприємства в вузькому її змісті. Повністю звільнитися від впливу державного контролю суб'єктам господарювання не можливо, але зменшити його – так [45].

Для кожного підприємства вплив податків залежить від певних чинників:

- системи оподаткування на якому воно знаходиться;
- особливостей його діяльності;
- території на якій воно діє;
- виходу чи не виходу за межі країни;
- певних його особливостей;
- наявності чи відсутності певних пільг.

Вплив податків на діяльність підприємства представлена на рис. 1.3.

Значення податків в нашій країні для суб'єктів господарювання полягає не тільки в їх економічній сутності, а й в тому що постійні зміни в оподаткуванні не дають змоги підприємствам повністю підстроїтися під ту чи іншу систему оподаткування. Тобто ефективно використовувати податкове планування та удосконалювати свою податкову політику.

Новий Податковий кодекс кардинально змінив податкову систему, і постійно змінюється і буде змінюватися в майбутньому. Внаслідок чого підприємствам постійно приходиться пристосовуватися до цих змін [48].

Отже враховуючи особливості політики нашої країни можна говорити, що податки в мають перш за все фіскальне значення для підприємств, і держава хоча й робить спроби щоб це змінити але не завжди вони виправдовують себе, а іноді погіршують становище. Також на ряду із економічним значенням податків для підприємства потрібно також враховувати постійні зміни в **ПОДАТКОВОМУ** законодавстві які також наносять відбиток на господарську діяльність підприємства, оскільки не вчасне реагування підприємства на останні зміни в податковому законодавстві можуть призвести до його порушення і як наслідку сплати штрафів та пені, а це додаткові витрати.

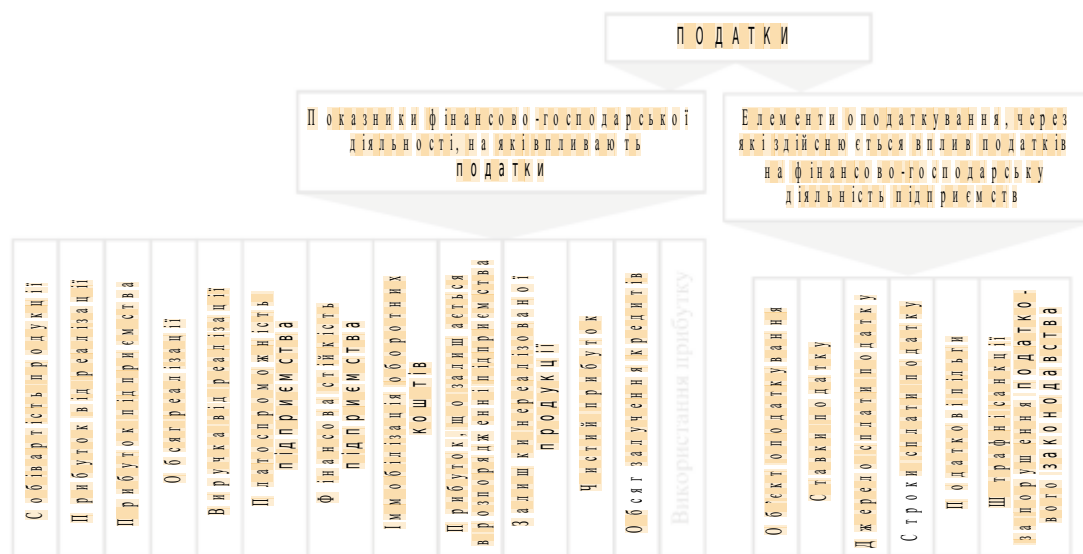

Рис. 1.3. Схема впливу податків на фінансово-господарську діяльність підприємства

Податкова політика підприємства – це постійна, організована, системна, цілеспрямована діяльність керівництва щодо розподілу обов’язків та повноважень між структурними підрозділами підприємства, які беруть участь в процесі оподаткування, на основі сформованих принципів з метою формування процедур і правил, які визначають для підприємства ефективну організацію процесу оподаткування. Досягнення цієї мети зумовлює необхідність формування її структурних елементів (табл. 1.1) [48].

Таблиця 1.1

Структурні елементи податкової політики підприємства

Структурні елементи	Характеристика
1	2
Ціль	Збільшення фінансових ресурсів для збільшення темпів розвитку операційної діяльності
Сутність	Вибір оптимальних варіантів фінансово-господарської діяльності
Мета	Зменшення податкових зобов’язань
Завдання	Формування податкової моделі
Елементи	об’єкти оподаткування механізми оподаткування по кожному об’єкту суб’єкти оподаткування графіки податкових витрат
Методи	розрахунково-аналітичний нормативний порівняльний аналіз економіко -математичні методи
Принципи	планове визначення суми передбачених податкових платежів суворе дотримання податкового законодавства пошук та використання найбільш ефективних господарських рішень, які забезпечують мінімізацію бази оподаткування
Інструменти	Право застосування всіх засобів, прийомів і способів визначених законодавством для досягнення мети
Види	класична оптимізаційна
Компоненти	податкова стратегія податкова тактика

Податкова політика розробляється на різних рівнях управління – від

державного управління до управління підприємством, фірмою. Але при цьому треба зважати, що кожен рівень має певну мету, завдання і повинен мати єдиний напрям діяльності та співвідношення з іншими рівнями. Так, головною метою держави є наповнення дохідної частини бюджету. Податкова політика підприємства полягає в тому, щоб зменшити розмір податкових відрахувань. Взаємодія різних рівнів податкової політики відбувається, якщо держава відповідним чином виконує свої обов'язки, а платник згоден з їх якістю і задоволений цим виконанням. Податкова політика повинна вирішувати всі суперечності між різними рівнями управління в державі.

З практичної точки зору розробка податкової політики – це діяльність, пов'язана з перманентним генеруванням способів оптимізації податкового портфеля підприємства, результатом цього процесу повинний бути податковий план, спрямований на досягнення стратегічних інтересів підприємства, оскільки планування оподаткування має справи не з минулими, а з майбутніми податковими зобов'язаннями, тобто з виконанням фінансових обов'язків, що впливають із сьогоднішніх рішень.

Іншими словами, розробка податкової політики починається з визначення стратегічних цілей підприємства, саме останні формують потребу в прийнятті тих або інших управлінських рішень, у залежності від яких будується структура підприємства і зв'язки усередині неї.

1.2. Науково-методичні засади формування та розвитку податкової політики суб'єктів підприємництва

Податкова ідеологія характеризує систему основних принципів здійснення фінансової діяльності конкретного підприємства, обумовлених його «місією» і податковим менталітетом його засновників і менеджерів [51].

Процес формування податкової стратегії підприємства являється досить складним процесом і є основою податкової політики підприємства і здійснюється за декількома етапами (рис. 1.4) [49].

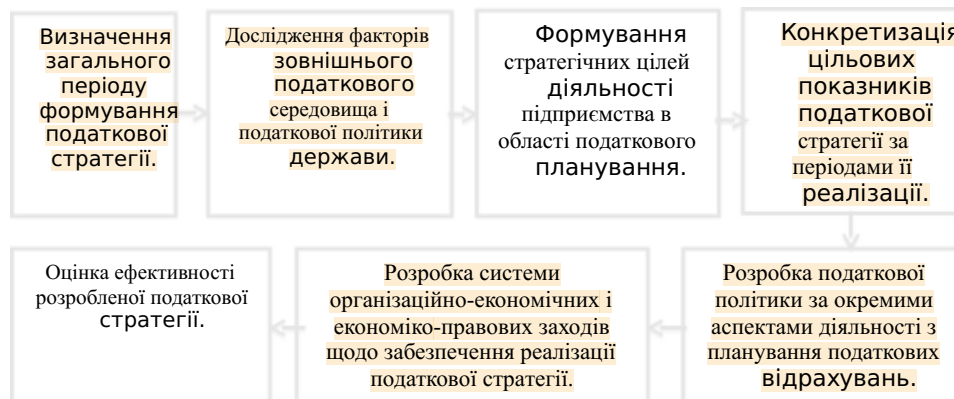

Рис. 1.4. Етапи процесу формування податкової стратегії підприємства

1. Визначення загального періоду формування податкової стратегії.

Головною умовою визначення є тривалість періоду, прийнятого для формування загальної стратегії розвитку підприємства, оскільки податкова стратегія носить стосовно неї підлеглий характер, вона не може виходити за межі цього періоду (більш короткий період формування податкової стратегії допустимий).

Важливою умовою визначення періоду формування стратегії підприємства в області оподаткування є передбачуваність розвитку економіки в цілому, податкової політики держави, кон'юнктури тих сегментів фінансових ринків, з якими пов'язана майбутня фінансова діяльність підприємства, – в умовах нинішнього нестабільного (а за окремими аспектами – непередбаченого) розвитку економіки країни цей період не повинний бути занадто тривалим і в середньому повинний визначатися рамками трьох років.

Умовами визначення періоду формування податкової стратегії підприємства є також галузева приналежність підприємства, його розмір, стадія життєвого циклу тощо.

2. Дослідження факторів зовнішнього податкового середовища і податкової політики держави.

Таке дослідження визначає вивчення економіко-правових умов діяльності

підприємства з урахуванням сучасного стану податкового поля і можливої їх зміни в майбутньому періоді. Виходячи з того, що стратегія в області оподаткування є частиною фінансової стратегії підприємства, на цьому етапі розробки податкової стратегії аналізується кон'юнктура фінансового ринку і фактори впливу на неї, а також розробляється прогноз кон'юнктури в розрізі окремих сегментів цього ринку, пов'язаних з майбутньою діяльністю підприємства в процесі податкового планування.

3. Формування стратегічних цілей діяльності підприємства в області податкового планування.

Головною метою такої діяльності є підвищення рівня добробуту власників підприємства і максимізація рентабельності виробництва за рахунок **зниження** податкових витрат. Разом з тим, така головна мета вимагає визначеної конкретизації з урахуванням задач і особливостей майбутнього розвитку підприємства.

Система податкових стратегічних цілей повинна забезпечувати формування достатнього обсягу власних фінансових ресурсів і високорентабельне використання власного капіталу; оптимізацію податкового портфеля; прийнятність рівня податкових **ризиків у процесі здійснення майбутньої господарської діяльності.**

Систему **стратегічних цілей в області податкового планування** варто формулювати чітко і коротко, відбиваючи кожну з цілей у конкретних показниках – цільових стратегічних нормативах. У якості таких цільових стратегічних нормативів за окремими аспектами податкового планування підприємства можуть бути встановлені:

- мінімальна частка податкових відрахувань у доданій вартості, виробленої підприємством;
 - середньорічний темп зниження частки податкових відрахувань;
 - процентний розподіл змінних і постійних податкових витрат підприємства при застосуванні маржинального підходу визначення прибутку.
- До змінних податкових витрат відносяться всі непрямі податки і частина

прямих податків (зокрема, податок на прибуток), до постійних витрат відносяться всі рентні податки (земельний податок, податок на майно тощо), соціальний податок, податки, стягнуті з працівників, які мають оплату праці, і ряд інших податків;

– мінімальний рівень грошових активів, що забезпечує поточну податкову платоспроможність підприємства;

– граничний рівень податкових ризиків у розрізі основних напрямків господарської діяльності підприємства.

4. Конкретизація цільових показників податкової стратегії за періодами її реалізації.

У процесі цієї конкретизації забезпечується динамічність представлення системи цільових стратегічних нормативів податкового планування, а також їх зовнішня і внутрішня синхронізація в часі.

Зовнішня синхронізація передбачає узгодження в часі реалізації розроблених показників податкової стратегії з показниками загальної і фінансової стратегії підприємства, а також із прогнозованими змінами податкової політики держави. Внутрішня синхронізація передбачає узгодження в часі всіх цільових стратегічних нормативів податкового планування між собою.

5. Розробка податкової політики за окремими аспектами діяльності з планування податкових відрахувань.

Цей етап формування фінансової стратегії є найбільш відповідальним. Податкова політика являє собою форму реалізації податкової ідеології і податкової стратегії підприємства в розрізі найбільш важливих аспектів діяльності в області податкового планування і на окремих етапах її здійснення. На відміну від податкової стратегії в цілому, податкова політика формується лише за конкретними напрямками податкового планування на підприємстві, що вимагає забезпечення найбільш ефективного управління для досягнення головної стратегічної мети цього процесу.

Формування податкової політики за окремими аспектами податкового

планування може носити багаторівневий характер. Так, у рамках політики управління податковими відрахуваннями підприємства можуть бути розроблені політика управління непрямыми і прямими податками. У свою чергу, політика управління непрямыми податками може включати самостійні блоки політики управління окремими їх видами (ПДВ, акцизи, податок із продажів тощо).

6. Розробка системи організаційно-економічних і економіко-правових заходів щодо забезпечення реалізації податкової стратегії.

У системі організаційно-економічних заходів передбачається формування на підприємстві „центрів податкової відповідальності” різних типів; визначення прав, обов’язків і міри відповідальності їх керівників за результати податкового планування; розробка системи стимулювання працівників за ВНЕСОК у підвищення ефективності податкового планування.

Серед економіко-правових заходів в області податкового планування, здатних полегшити досягнення стратегічних цілей підприємства, можна відокремити огляд і прогноз особливостей ділового обороту і судової практики, нормативно-правової бази і її зміни в довгостроковому періоді; складання прогнозів податкових зобов’язань організації, у тому числі при настанні форс-мажорних обставин; варіанти (не менш двох) схем фінансових, документарних і товарно-матеріальних потоків; складання сіткового графіка відповідності виконання податкових, фінансових і комерційних зобов’язань організації; письмове обґрунтування застосовуваних схем і, особливо, «вузьких місць», з погляду податкових наслідків; варіанти можливих причин різких відхилень від розрахункових показників діяльності організації, прогноз ефективності застосовуваних заходів, оцінка ризику різних програм дій.

7. Оцінка ефективності розробленої податкової стратегії.

Така оцінка є заключним етапом стратегічного податкового планування підприємства і проводиться за наступними основними параметрами:

– погодженість податкової стратегії підприємства з загальною стратегією його розвитку. У процесі такої оцінки виявляється ступінь погодженості цілей, напрямків і етапів у реалізації цих стратегій;

– погодженість податкової стратегії підприємства з передбачуваними змінами зовнішнього середовища. У процесі цієї оцінки визначається, наскільки розроблена податкова стратегія відповідає прогнозованому розвитку економіки країни, змінам податкової політики держави і кон'юнктури фінансового ринку в розрізі окремих її сегментів;

– внутрішня збалансованість податкової стратегії. При проведенні такої оцінки визначається, наскільки погодяться між собою окремі цілі і цільові стратегічні нормативи майбутньої діяльності з податкового планування; наскільки цілі і нормативи відповідають змісту податкової політики за окремими аспектами податкового планування; наскільки погоджені між собою за напрямками і в часі заходи щодо забезпечення їх реалізації;

– реалістичність податкової стратегії. У процесі такої оцінки, у першу чергу, розглядаються потенційні можливості підприємства у формуванні фінансових, інтелектуальних і техніко-організаційних ресурсів для вирішення поставлених задач податкового планування;

– прийнятність рівня ризиків, пов'язаних з реалізацією податкової стратегії. У процесі такої оцінки необхідно визначити, наскільки рівень прогнозованих податкових ризиків, пов'язаних з діяльністю підприємства, забезпечує достатню рівновагу в процесі його розвитку і відповідає податковому менталітету його власників і відповідальних за оподаткування менеджерів. Крім того, необхідно оцінити, наскільки рівень цих ризиків допустимий для фінансової діяльності даного підприємства з позицій можливого розміру фінансових втрат (податкових санкцій, пені за несвоєчасну сплату податків);

– результативність розробленої податкової стратегії. Оцінка результативності податкової стратегії може бути проведена насамперед на основі прогнозних розрахунків фінансових коефіцієнтів, а також виходячи з динаміки показника частки податкових відрахувань у доданій вартості. Поряд з цим можуть бути оцінені і нематеріальні результати реалізації розробленої стратегії – зростання ділової репутації (гудвіл) підприємства; підвищення

керованості грошових потоків; підвищення рівня соціальної задоволеності зовнішнього середовища тощо.

Розроблена підприємством податкова політика потребує оцінки її ефективності. Така оцінка здійснюється за допомогою системи відповідних показників, основними із яких, на нашу думку, можуть бути [57]:

а) коефіцієнт ефективності оподаткування. Він дозволяє отримати найбільш узагальнену характеристику ефективності вибраної податкової політики, показує як співвідносяться між собою показники чистого прибутку і загальної суми податкових платежів. Розрахунок цього показника здійснюється за формулою:

$$E_0 = \text{ЧП} / \text{Пз}, \quad (1.1)$$

де: E_0 – коефіцієнт ефективності оподаткування;

ЧП – запланована (або цільова) сума чистого прибутку, тис. грн;

Пз – загальна сума запланованих податкових платежів, тис. грн.

в) податкова місткість фінансових ресурсів. Показник може бути використаний для визначення суми податкових платежів, які приходяться на одиницю сформованих фінансових ресурсів. Ми пропонуємо здійснювати розрахунок цього показника за формулою:

$$\text{ПМФР} = \text{Пз} / \sum \text{ФР}, \quad (1.2)$$

де: ПМФР – запланована податкова місткість фінансових ресурсів;

Пз – загальна сума запланованих податкових платежів, тис. грн.;

ФР – запланований обсяг фінансових ресурсів, тис. грн.

г) коефіцієнт пільгового оподаткування. Може використовуватись для визначення ефективності використання підприємством наданих законодавством пільг по податковим платежам в цілому (або по окремим видам податків). Розрахунок цього показника здійснюється за формулою:

$$K_{пп} = \frac{\sum ПП}{\sum ПП} + Пз, \quad (1.3)$$

де: $K_{пп}$ – коефіцієнт пільгового оподаткування;

ПП – загальна сума податкових пільг, яка використовується підприємством, тис. грн.;

Пз – загальна сума запланованих податкових платежів, тис. грн.

За допомогою запропонованих показників оцінюються альтернативні варіанти податкової політики підприємства, порівняння яких дозволить вибрати для реалізації найбільш ефективну версію. При цьому багато питань, пов'язаних з податковим плануванням, вирішуються найбільш раціональним формуванням облікової політики з точки зору оптимізації податкових платежів.

Виходячи з критерію впливу на податкове навантаження плановані дії можуть бути оптимізаційними, спрямованими на мінімізацію податкових відрахувань підприємства, і тривіальними, або, як їх називають у літературі, заходами щодо класичного податкового планування [47].

Заходи щодо класичного податкового планування містять у собі організацію правильного обліку і звітності, планування економічної діяльності в рамках, визначених законом, і своєчасну сплату податків. Для реалізації цих цілей необхідно чітко і грамотно вести бухгалтерський і податковий облік, належним чином оформляти первинні бухгалтерські документи, відслідковувати зміни в поточному податковому законодавстві.

Підприємство повинне користуватися всіма можливими простими і доступними пільгами, у тому числі по розстрочці податкових платежів, наприклад, за допомогою використання податкових кредитів і інших розстрочок, наданих як місцевими органами влади, так і на національному рівні. Іноді в екстрених економічних ситуаціях підприємство може піти і на затримки податкових платежів, чітко уявляючи наслідки подібних дій і варіанти врегулювання надалі своїх відносин з податковими органами.

Оптимізація заходів податкового менеджменту припускає якісно інший підхід до організації бізнесу. До звичайних критеріїв побудови бізнесу

необхідно додати (і постійно враховувати) критерій мінімізації податків. Усю систему економічних, фінансових і правових відносин підприємства необхідно розглядати під кутом мінімізації податків і проводити комплекс відповідних заходів.

Таким чином, оптимізація податкового портфеля підприємства базується на законодавчо встановлених різних видах податкових режимів і пільг і залежить від причин системного характеру. У сучасній динамічній і складній економічній системі заздалегідь прорахувати всі податкові наслідки найрізноманітніших економічних дій підприємства принципово неможливо, тому завжди існують дії, більш вигідні підприємству платнику податків.

1.3. Теоретичні основи спеціального оподаткування сільськогосподарських товаровиробників

Україна – це країна з потужним агропромисловим потенціалом та величезними перспективами розвитку сільського господарства. Вона володіє сприятливими кліматичними умовами і якісними земельними ресурсами, наявність яких свідчить про можливість ефективного розвитку сільськогосподарського виробництва.

Успішність сучасного національного аграрного сектору економіки напряму залежить від побудови інтегрованих систем (виробництво -переробка-торгівля). Відтак, видається логічним оцінювати підтримку розвитку агровиробництва (в т. ч. і за спецрежимами оподаткування) у порівнянні із сплатою підприємствами АПК податкових платежів [47].

В цьому аспекті аграрні виробники мають певні переваги оскільки **МОЖУТЬ** використовувати декілька систем оподаткування (рис. 1.4).

З вищенаведеного можна зробити висновок, що застосування спеціального режиму оподаткування для сільгоспвиробників у разі отримання ними у кінцевому результаті прибутку є більш вигідним ніж сплата податків за загальною системою, однак у разі отримання збитків – податкове

стимулювання розвитку сільського господарства не діє.

Рис. 1.4. Альтернативи оподаткування діяльності аграрних підприємств

Також мінусом у застосування Єдиного податку – IV група (ЄП) неможливість оновлення основних фондів за рахунок амортизаційних відрахувань.

Оскільки державна підтримка стимулювання розвитку агропідприємств на 80 % полягає у наданні податкових пільг, то інших 20 % не вистачає на оновлення основних фондів, майже 80 % яких повністю зношено. При оподаткуванні податком на прибуток амортизаційні відрахування збільшують витрати діяльності і дають змогу за рахунок амортизаційного фонду поліпшити

ОСНОВНІ засоби або придбати нові. Крім того, згідно діючого податкового законодавства, машини, обладнання та транспортні засоби можуть амортизовуватися за методом прискореного зменшення залишкової вартості, що дає змогу скоріше наповнити амортизаційні фонди.

Без державної підтримки у наданні безпроцентних або пільгових кредитів сільгоспвиробникам на оновлення основних фондів амортизаційні відрахування є єдиним джерелом їх відновлення [36].

З метою стимулювання сільськогосподарської діяльності в Податковому кодексі України передбачена можливість застосування спеціального режиму оподаткування з ПДВ (у вітчизняному податковому законодавстві спеціальний режим ПДВ і спеціальний режим стосовно Єдиного податку – це абсолютно різні незалежні режими). Сільгоспвиробники, які перевищують об'єм реалізації в 300 тис. грн. за останні 12 календарних місяців, зобов'язані стати на облік, як платники ПДВ, проте вони можуть обрати для себе спеціальний режим оподаткування, за умови, що частка прибутків від продажу сільськогосподарської продукції, товарів, послуг перевищує 75 % від їх загального доходу. Позитивним в застосуванні спеціального режиму з ПДВ є те, що сума нарахованого податкового зобов'язання не перераховується до державного бюджету, а акумулюється на спеціальному рахунку платника податків, відкритому у банківській установі. Надалі сільгоспвиробник за рахунок цієї суми погашає витрати, пов'язані з податковим кредитом по ПДВ, а залишок використовує для інших виробничих цілей.

Важливим моментом застосування цього режиму є можливість надання податкової накладної своїм покупцям, тобто покупець, який є платником ПДВ, у свою чергу зможе застосувати право на податковий кредит. Таким чином у сільгоспвиробників не лише немає ризику втрати покупця, але й за рахунок нарахованих сум ПДВ вони можуть розширювати свою діяльність. Інші податки аграрне підприємство може сплачувати на загальних підставах, не використовуючи спеціальний режим з ЄП. В такому випадку найбільшим його податковим зобов'язанням буде податок на прибуток підприємств.

Особливостями оподаткування прибутку сільгоспідприємств є податковий період і можливість зменшення суми нарахованого податкового зобов'язання на суму податку на землю, що використовується в сільськогосподарському виробничому обороті.

Згідно із статтею 152 Податкового кодексу України для виробників сільськогосподарської продукції річний податковий період починається з 1 липня поточного звітного року і закінчується 30 червня наступного звітного року, що дозволяє зробити річний розрахунок з податку на прибуток з урахуванням особливостей виробництва і реалізації сільгосппродукції.

З урахуванням вище наведених особливостей оподаткування сільськогосподарських товаровиробників, актуальність податкової політики в загальній політиці управління підприємством постає досить гостро, і цьому є наступні причини:

- наявність альтернативних систем оподаткування;
- сезонні особливості сільськогосподарського виробництва;
- переважна збитковість більшості аграрних товаровиробників;
- наявність податкових пільг з ПДВ;
- великі витрати пов'язані із сплатою податку за землю.

Але практика використання ЄП не завжди оправдує себе. Застосування ЄП не відповідає сучасним інтересам розвитку українського села. ЄП, що раніше реалізувався у вигляді фіксованого сільськогосподарського податку (ФСП) відігравав позитивну роль у перші роки реформування, але з часом перестав виконувати стимулюючу функцію для розвитку диверсифікованого малого та середнього бізнесу на селі, а з появою агрохолдингів та індустріальних агроформувань, які не завжди переймаються економічним та соціальним розвитком села, перетворився в механізм оптимізації оподаткування останніх. Відтак ФСП має бути замінений новими механізмами оподаткування сільгоспвиробників.

Однак, у Податковому Кодексі України пролобовано безтермінове застосування ФСП тепер ЄП (глава 2, розділ XIV). Аргументами подальшого

існування вважається: спрощення справляння податку; суттєве зменшення податкового навантаження; стимулюючий вплив на залучення інвестицій. Оцінка очікуваного ефекту для аграрного бізнесу від ФСП в 2011 році близько 3 млрд. грн [37].

Проте, як зазначалось вище, найбільшим ефектом від застосування ЄП на СЬОГОДНІ можуть скористатись лише великі, інтегровані агроформування. Можливо і доцільне деяке продовження терміну застосування ФСП, але безперечно не обґрунтованим для сільського розвитку є його безтермінове застосування.

Отже, назрілою є необхідність законодавчих змін у механізмі прямого оподаткування сільськогосподарських підприємств.

Вбачається доцільним розгляд двох варіантів:

- запровадження єдиного прямого оподаткування, об'єктом розрахунку якого виступали б землі у користуванні (за економічною сутністю такий податок називають сільськогосподарським податком);

- застосування базових форм прямого оподаткування за пільговими ставками в залежності від участі підприємств в економічному та соціальному розвитку села.

Іншою складовою спеціального режиму оподаткування аграрного бізнесу є спеціальні режими справляння ПДВ. Ці режими є більш методологічно обґрунтованішими та практично потужнішими.

Новим ПКУ режим справляння та використання ПДВ, у порівнянні з попередніми періодом (до 2011 року), розділено на дві частини: 1) ст. 209 ПКУ, як і раніше, залишає у розпорядження сільськогосподарських підприємств ПДВ з реалізації їх товарів; 2) п.1, підр.2, ХХ «Перехідні положення» акумулює ПДВ переробних підприємств у спеціальний державний фонд (раніше на пряму розподілявся на агропідприємства, що поставляли на переробні підприємства сировину).

Спеціальний режим оподаткування ПДВ сільськогосподарських підприємств, відповідно до ст. 209 Податкового кодексу України для ПКУ, діє

до 01.01.2018 року. За цією статтею ПКУ сільськогосподарські підприємства мають змогу накопичувати податкову різницю ПДВ між реалізацією сільськогосподарських товарів (послуг) та придбанням виробничих факторів. Різниця акумулюється на спеціальних банківських рахунках аграрних підприємств та використовується ними для додаткового придбання виробничих факторів [55].

В цілому спеціальні режими оподаткування аграрного бізнесу є вигідними і стимулюючими розвиток сільськогосподарських підприємств. Разом з тим, критерії застосування і механізми реалізації цих режимів оподаткування більш вигідні і зручні для великого аграрного бізнесу та переробних підприємств. Негативним є і надлишкове адміністрування державою отримання сільгоспвиробниками пільг від спец режимів оподаткування.

Саме тому з вище наведеного можна зробити висновок, що формування ефективної податкової політики для сільськогосподарських товаровиробників в сучасних умовах функціонування ринку є обов'язковим, оскільки це зменшить витрати і збільшить ефективність та привабливість галузі в цілому. Враховуючи що держава сприяє цьому не збільшуючи ставки відсотку по нарахуванню ФСП та пільговий режим оподаткування ПДВ.

Про те як зазначалося вище не завжди ЄП може бути вигідним для підприємств, саме тому потрібно впроваджувати на підприємствах таку частину податкової політики як податкове планування. Яке забезпечить ефективне використання наявних фінансових ресурсів.

Оподаткування сільськогосподарських товаровиробників несе вплив не тільки на них самих, а й на розвиток місцевості на якій вони функціонують. Адже в частині всього податкового навантаження, яке повинні сплачувати підприємства АПК, лєвова частка належить саме місцевим податкам і зборам, які в свою чергу формують дохідну частину місцевих бюджетів.

Тому саме держава повинна бути зацікавлена в розвитку даного сектору економіки (сільського господарства), оскільки за останні роки села поступово

зникають з географічної карти України. Але, при цьому, держава не надає великого значення податковій політиці в цій галузі, що й підтверджують зміни в Податковому кодексі, адже в частині оподаткування саме сільськогосподарських товаровиробників їх майже не спостерігається. Так звичайно деякі аспекти реформування політики, щодо розвитку сільської місцевості державою розроблені. Так розроблена програма розвитку сільської місцевості до 2020 року, але як вже зазначалося вище, великої уваги оподаткування в ній не надається, що на нашу думку являється серйозним промахом з боку держави. Оскільки саме оподаткування в ринковій економіці являється чи не найважливішим способом впливу держави на економіку в цілому, і на сільську громаду і територію також [44].

Чинна в Україні система місцевого самоврядування сьогодні не відповідає потребам суспільства. Функціонування місцевого самоврядування не спрямовано на реалізацію його головного призначення – створення та підтримки сприятливого життєвого середовища, необхідного для всебічного розвитку людини, надання мешканцям територіальних громад якісних і доступних публічних послуг на основі сталого розвитку дієздатної громади.

Незначними залишаються власні доходи, зокрема у вигляді надходжень від місцевих податків і зборів. Ні попередня система оподаткування, ні кардинальні зміни, яких вона зазнала з набуттям чинності положень Податкового кодексу України не дають можливості використання інституту місцевих податків і зборів як потужного джерела поповнення місцевих бюджетів, що на перший план ставить питання кардинального реформування системи місцевого оподаткування.

Саме тому одним із дієвих способів розвитку сільських територій є перегляд та реформування податкової політики держави стосовно сільськогосподарських товаровиробників. Але при цьому потрібно не тільки звертати увагу на збільшення надходжень в місцеві бюджети в частині податків та зборів, а й на розвиток товаровиробників які функціонують на даних територіях. Тобто потрібно знайти той рівень оподаткування який забезпечить

стабільне зростання надходжень до місцевих бюджетів, і, при цьому, дасть стимул для розвитку підприємств АПК.

Тільки при виконанні даної рівності можливий ефективний розвиток сільських територій в цілому, а отже і сільськогосподарського товаровиробника, адже більша частина з них зосереджена саме в сільській місцевості.

Оподаткування в сфері АПК являється однією з пріоритетних частин розвитку і вдосконалення податкової політики держави, оскільки Україна – це перш за все аграрна країна, з великим потенціалом в даній сфері економіки. І в часи економічної, політичної, соціальної нестабільності потрібно звертати увагу на сильні сторони, тобто на сільське господарство.

МОЖЛИВІСТЬ вибору системи оподаткування для сільськогосподарських товаровиробників звичайно є гарною перспективою, але і дані системи оподаткування потребують перегляду та вдосконалення, які б відповідали сучасному стану сільських територій [45]. Так перегляд грошової оцінки землі, яка відповідала б її родючості, ринковому попиту та ринковій ціні в порівнянні з іншими країнами або регіонами країни, дасть можливість розробки однієї або **МАКСИМУМ** двох ставок податку на землю. Що спростить розрахунок, та збільшить надходження в місцеві бюджети.

Реформа податкової політики в частині оподаткування сільськогосподарських підприємств є неминучою, і рано чи пізно це потрібно буде зробити, оскільки в іншому випадку суб'єкти господарювання які займаються виготовленням та реалізацією сільськогосподарської продукції перестануть функціонувати і отримувати хоча б якісь прибутки.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНА ПРАКТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

2.1. Фінансово-економічна характеристика досліджуваного підприємства

Приватна агрофірма „Подолька” Полтавського району (далі ПАФ „Подолька”), на матеріалах якого виконувалось дослідження є сільськогосподарським підприємством, яке має права юридичної особи, володіє відокремленим майном, від свого імені набуває майнові та особисті немайнові права, вступає в зобов’язання, орендує майно та землю, здійснює будь яку виробничу, комерційну, посередницьку та іншу господарську діяльність, що не суперечить чинному законодавству і Статуту, з метою одержання прибутку.

З метою проведення аналізу фінансового стану ПАФ „Подолька” слід розглянути сукупність показників, що характеризують: майновий стан, фінансову стійкість, ліквідність та платоспроможність, фінансові результати і рентабельність, ділову активність підприємства тощо, використовуючи інформацію з балансу (Звіту про фінансовий стан) (додатки: А, Б, В), звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (додатки: Г, Д, Е), та примітках до річної фінансової звітності (додаток Ж).

Види і послідовність формування фінансових результатів підприємства з врахуванням сформованих окремо доходів та витрат проаналізовано в табл. 2.1 (додаток З).

Дані табл. 2.1 свідчать про позитивний момент в діяльності ПАФ „Подолька”, що полягає в покращенні його фінансових результатів за період 2019 – 2020 рр. Так, величина чистого прибутку на підприємстві за цей період зросла більше ніж в два рази з 13399 тис. грн до 29786 тис. грн. За наступні два роки ситуація не змінилась – продовжували розвиватись позитивні тенденції,

що підтверджує подальший приріст прирості чистого прибутку ще майже ніж в два з половиною рази – до рівня 71058 тис. грн. Наочним відображенням динаміки зміни згаданих показників, а також факторів, які мали вплив на такі зміни слугує рис. 2.1 (додаток И).

Фінансова стійкість підприємства характеризується системою фінансових коефіцієнтів. Вони розраховуються як співвідношення абсолютних показників активу й пасиву балансу (табл. 2.2, додаток К).

Як свідчать здійснені розрахунки рівень фінансової стійкості ПАФ „Подолька” за період 2019 – 2021 рр. загалом знижувався, однак залишається вищим встановленого нормативу. Так, коефіцієнт автономії, що характеризує можливості підприємства фінансувати свою діяльність за рахунок власних джерел, зменшився за останні три роки сукупно на 0,118 пункти і на кінець 2021 року становить 0,642. В той же час в протилежному напрямі за останні три роки змінювалось значення коефіцієнта концентрації залученого капіталу, і його значення на кінець 2021 р. – 0,358 свідчить наявність суттєвої залежності діяльності підприємства від зовнішніх джерел фінансування (рис. 2.2, додаток Л).

Зміни абсолютних значень і тенденції зміни відносних показників, що використовуються для такої оцінки знаходять своє узагальнення при визначенні типу фінансової стійкості господарюючого суб'єкта (табл. 2.3, додаток М).

Розрахункові дані табл. 2.3 вказують на незмінність типу фінансової стійкості ПАФ „Подолька”, який в 2019 – 2021 рр. залишався нестійким. Така ситуація, зважаючи на відсутність довгострокових позик не забезпечила покриття, наявних обсягів запасів підприємства.

Ліквідність ПАФ „Подолька”, як і інших подібних господарюючих суб'єктів – це його здатність швидко продати активи й одержати гроші для оплати своїх зобов'язань. З категорією ліквідності тісно пов'язане поняття платоспроможності, яке характеризує здатність підприємства своєчасно й повністю виконати свої платіжні зобов'язання, що впливають із кредитних та інших операцій, грошового характеру і мають певні терміни оплати.

Оперативний аналіз платоспроможності ПАФ „Подолька” дає можливість виявити ознаки неплатоспроможності в діяльності підприємства для їх подальшого усунення (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Оцінка та виявлення ознак неплатоспроможності ПАФ „Подолька”,

2019 – 2021 рр., тис. грн

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відхилення	Відхилення
				(+,-) 2020 р від 2019 р.	(+,-) 2021 р від 2020 р.
Довгострокові фінансові інвестиції	50413	62874	71466	12461	8592
Поточні фінансові інвестиції	0	0	0	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти	10065	11995	13415	1930	1420
Поточні зобов'язання	119742	195017	267160	75275	72143
Показник поточної неплатоспроможності	-59264	-120148	-182279	-60884	-62131
Коефіцієнт покриття (Загальний коефіцієнт ліквідності)	1,521	1,040	1,038	-0,480	-0,003
Коефіцієнт забезпечення власними засобами	0,342	0,039	0,036	-0,304	-0,003
Чистий прибуток ("-" збиток)	13399	29786	71058	16387	41272

За досліджуваний період в ПАФ „Подолька” розвиваються негативні тенденції. Як свідчать розрахунки табл. 2.4 на підприємстві за досліджуваний 2019 р. мала місце поточна неплатоспроможність, яка в 2020 р. перетворилась в критичну.

Капітал підприємства в цілому є сумою коштів, основних фондів, нематеріальних активів. Визначення джерел формування капіталу підприємства є важливою складовою аналізу фінансового становища суб'єктів підприємницької діяльності – взагалі, так і ПАФ „Подолька” зокрема (табл. 2.5, додаток Н).

Дані табл. 2.5 підтверджують факт збільшення загальної величини капіталу ПАФ „Подолька” за період 2019 – 2020 рр. на 86346 тис. грн, або на 17,3 %. На даний приріст домінуючий вплив мало збільшення обсягів зобов’язань підприємства. За період наступних 2020 – 2021 рр. капітал ПАФ „Подолька” продовжив суттєво зростати – приріст становив 161823 тис. грн, або на 27,7 %. На таке зростання пасивів підприємства, переважаючий (в абсолютному розмірі) вплив мало збільшення обсягів власного капіталу (на 89680 тис. грн, або 23,0 %), в той же час зобов’язання підприємства зросли на 72143 тис. грн, що у відносному виразі склало 37,0 %. Такі тенденції за останні три роки вплинули на зміни в структурі пасивів підприємства в сторону зменшення частки власного капіталу і відповідного зростання питомої ваги зобов’язань, що посилює розвиток негативної ситуації з загальним фінансовим станом на підприємстві.

В цілому здійснена оцінка окремих складових фінансово-економічної характеристики діяльності підприємства дає підстави акцентувати увагу на не стабільній зміні обсягів капіталу ПАФ „Подолька” за останні три роки. В той же час слід відмітити покращення фінансових результатів діяльності підприємства за останній рік та стабільності рівня його фінансової стійкості.

Активи являють собою фінансово-економічні ресурси підприємств в різних видах для використання під час здійснення ними господарської діяльності, формуючись для досягнення конкретних цілей та втілення стратегії економічного розвитку та характеризуючи, при цьому, основу його економічного потенціалу. Загально визнано, що активи підприємства повинні відповідати функціональному напрямку та обсягам його діяльності.

Згідно з П (С)БО 2 „Баланс” необоротними активами є всі активи, які не є оборотними. Таке визначення є складним для сприйняття, оскільки не можливо ідентифікувати конкретних ознак, які притаманні

Невід’ємним елементом загальної оцінки активів ПАФ „Подолька” загалом, і визначення частки їх необоротної складової, зокрема, є аналіз його майнового стану за інформацією бухгалтерського балансу з використанням

прийомів горизонтального і вертикального аналізу з обчисленням показників структури та динаміки (табл. 2.6, додаток П).

Аналітичні дані табл. 2.6 вказують на наявність стабільних тенденцій зростання обсягів майна ПАФ „Подолька” за досліджуваний період. Так за 2019 – 2020 років загальна вартість майна підприємства зросла на 86346 тис. грн, або на 17,3 %. Таку тенденцію забезпечило, в більшій мірі, збільшення обсягів необоротних активів – на 20,7 %, або 65531 тис. грн, тоді як оборотні активи за аналогічний період зросли лише на 20815 тис. грн (11,4 %). За наступні два роки обсяг майна ПАФ „Подолька” – і надалі суттєво зріс, що є позитивним моментом в діяльності підприємства, а розмір такого зростання становив 161823 тис. грн, або 27,7 %. При цьому, переважаючий вплив на загальну зміну в абсолютному розмірі знову мали необоротні активи. Графічним доповненням зроблених висновків є рис. 2.3.

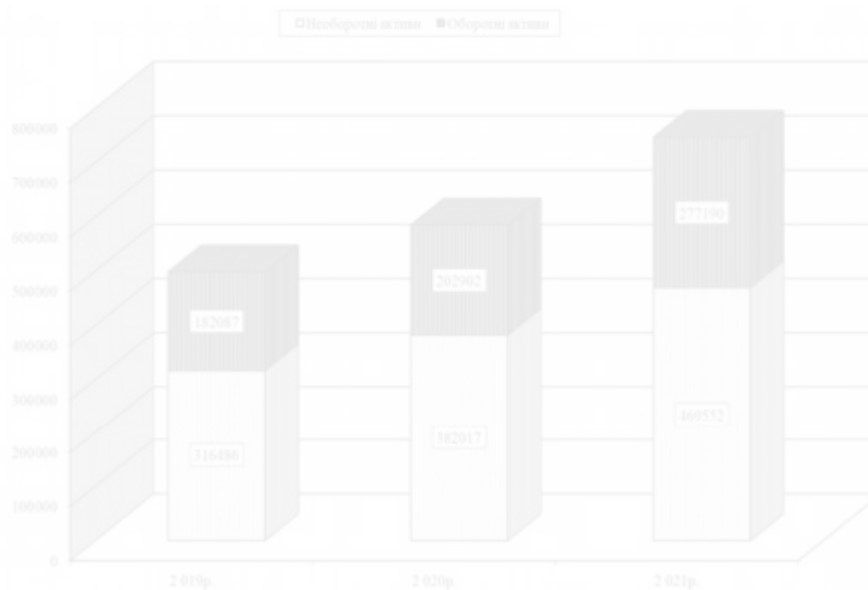

Рис. 2.3. Склад та динаміка окремих видів активів ПАФ „Подолька”, 2019 – 2021 рр., тис. грн

Розрахунки, здійснені в табл. 2.6 та графічно відображені на рис. 2.3,

свідчать про загальний обсяг оборотних активів ПАФ „Подолька” та динаміку його зміни за останні три роки.

Для нормального функціонування кожне підприємство повинне мати оборотні активи у достатній кількості. Джерела формування оборотних активів значною мірою визначають ефективність їх використання.

Провідну роль у складі джерел формування відіграють власні оборотні активи. Вони повинні забезпечувати майнову і оперативну самостійність підприємства, яка є необхідною для рентабельної підприємницької діяльності. Першочергово при створенні підприємства оборотні активи формуються за рахунок його зареєстрованого (статутного) капіталу. Вони спрямовуються на придбання виробничих запасів, які надходять у виробництво для виготовлення товарної продукції. Готова продукція надходить на склад і відвантажується споживачу. До моменту її оплати виробник відчуває потребу в грошових коштах.

В сучасних умовах в джерелах формування оборотних активів все більше важливого значення набувають позикові кошти. Позикові кошти, основну форму яких представляють короткострокові кредити банку, покривають тимчасову додаткову потребу підприємства в засобах. Залучення позикових коштів обумовлено характером виробництва, складними розрахунково-платіжними відносинами, які виникли при переході до ринкової економіки, необхідністю поповнення недостачі власних оборотних активів та іншими об'єктивними причинами.

Для виробництва продукції ПАФ „Подолька” необхідні оборотні виробничі фонди, які включають виробничі запаси (сировина, матеріали, паливо, тара тощо), поточні біологічні активи і незавершене виробництво. Спожиті у процесі виробництва оборотні фонди вступають у сферу обігу вже у товарній формі (у вигляді готової продукції на складі та при відвантаженні), яка потім по мірі реалізації готової продукції переходить у грошову (грошові кошти при розрахунках, грошові кошти в касі підприємства та на його рахунках у банку).

Поєднання оборотних фондів і фондів обігу в одному понятті „оборотні активи підприємства” ґрунтується на економічній сутності оборотних коштів, покликаних забезпечити неперервність усього відтворювального процесу, у ході якого фонди обов’язково проходять як стадію виробництва, так і стадію обігу.

При оцінці майнового стану підприємства прийоми горизонтального і вертикального аналізу скороченого аналітичного балансу тісно поєднуються з розрахунком показників структури, абсолютної та відносної зміни активів і пасивів, а також зміни питомої ваги.

Встановлений вище загальний обсяг оборотних активів потребує їх детального вивчення за умов господарської діяльності ПАФ „Подолька” (табл. 2.7, додаток Р).

Так характеризуючи оборотні активи ПАФ „Подолька” поділялися за формою слід вказати на переважання оборотних у матеріальній формі і порівняно незначній долі оборотних активів у грошовій та розрахунковій формах. Причому за досліджуваний період обидві групи оборотних активів стабільно зростали і на кінець 2021 р. між ними встановилось співвідношення майже 196945 тис. грн і 66830 тис. грн.

Стосовно джерел формування оборотних активів ПАФ „Подолька”, слід вказати на різкі зміни, які сталися починаючи з 2020 р. так, якщо у 2019 р. переважали позикові джерела формування оборотних активів – 65,8 %, то у 2020 – 2021 рр. їх величина зросла до 267160 тис. грн 96,4 % загального обсягу джерел формування оборотних активів (рис. 2.4).

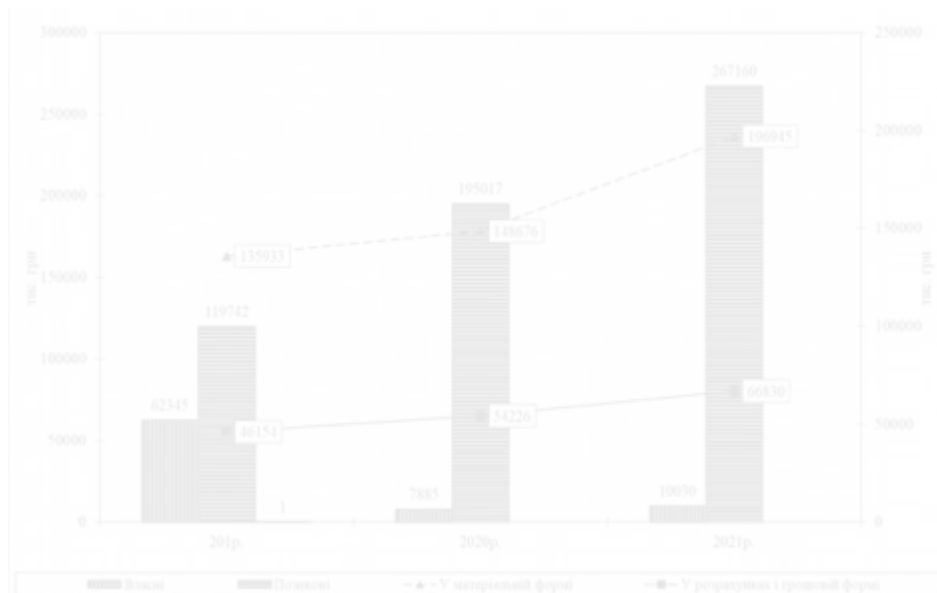

Рис. 2.4. Склад та динаміка зміни обсягів оборотних активів ПАФ „Подолька” за формою та джерелами формування, 2019 – 2021 рр. тис. грн

Крім форми, оборотні активи також прийнято ділити за сферою розміщення. Так у відповідності до даного критерію у ПАФ „Подолька” за період 2019 – 2021 рр. частка оборотних активів, що розміщені у виробництва залишається переважаною, причому її питома вага зросла з 57,6 % до 62,1 %. При цьому на долю оборотних активів у сфері обігу, які загалом за останні три роки також в абсолютному розмірі зростали на кінець 2021 р. 37,9 % загального обсягу оборотних активів.

Оцінюючи активи за рівнем ліквідності слід вказати на тенденцію суттєвого зростання за період 2019 – 2021 рр. обсягу всіх груп активів, що наочно підтверджує рис. 2.5.

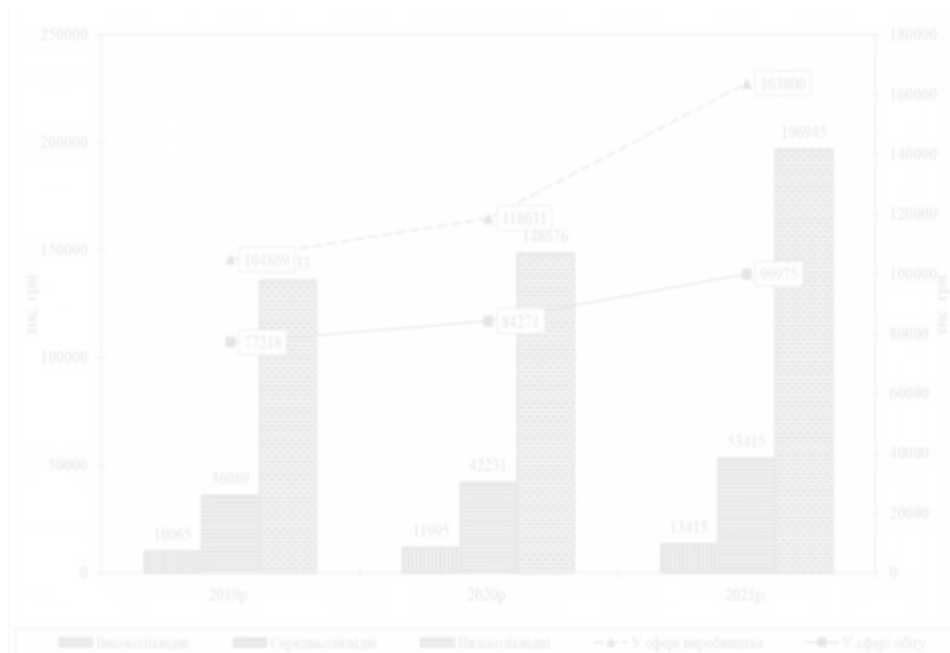

Рис. 2.5. Склад та динаміка зміни обсягів оборотних активів ПАФ „Подолька” за сферою розміщення та рівнем ліквідності, 2019 – 2021 рр. тис. грн

Обсяги сформованих за рахунок власних та залучених джерел оборотні активи потребують дослідження в розрізі окремих складових за період останніх трьох років. Така оцінка здійснюється на основі даних фінансової звітності, зокрема Балансу (табл. 2.8).

Виходячи з даних табл. 2.8 можна зробити висновок, що загальна величина оборотних активів ПАФ „Подолька” за досліджуваний період 2019 – 2021 рр. зросла майже на половину – на 44,9 % (81688 тис. грн). Дане збільшення оборотних активів обумовлене, в першу чергу, зростанням обсягів поточних біологічних активів, величина яких за три досліджуваних роки зросла на 51996 тис. грн, або на 55,4 %.

Таблиця 2.8

**Склад, структура та динаміка оборотних активів ПАФ „Подолька”,
2019 – 2021 рр., (станом на кінець року)**

Види оборотних активів	2019 р.		2020 р.		2021 р.		Відхилення (+,-) 2021 р. від 2019 р.	
	сума, тис. грн	питої- ма ва- га, %	сума, тис. грн	питої- ма ва- га, %	сума, тис. грн	питої- ма ва- га, %	абсо- лютне, грн	відно- сне, %
виробничі запаси	11082	6,1	16745	8,3	18017	6,8	6935	62,6
поточні біологічні активи	93787	51,5	101886	50,2	145783	55,3	51996	55,4
незавершене виробництво	30652	16,8	28457	14,0	31558	12,0	906	3,0
готова продукція	268	0,1	687	0,3	410	0,2	142	53,0
товари	144	0,1	901	0,4	1177	0,4	1033	717,4
дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	9188	5,0	19874	9,8	15870	6,0	6682	72,7
дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1042	0,6	887	0,4	1088	0,4	46	4,4
інша поточна дебіторська заборгованість	25859	14,2	21470	10,6	36457	13,8	10598	41,0
грошові кошти та їх еквіваленти:	10065	5,5	11995	5,9	13415	5,1	3350	33,3
Разом	182087	100,0	202902	100,0	263775	100,0	81688	44,9

Одночасно суттєвим, в абсолютному розмірі, є зростання обсягів іншої поточної дебіторської заборгованості, дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги виробничих запасів та грошових коштів. В той же час приріст інших видів оборотних активів, наявних у ПАФ „Подолька”, за останні три

роки був незначним, що наочно підтверджує рис. 2.6.

Наведений рис. 2.6 свідчить про незначний структурний перерозподіл в складі оборотних активів підприємства.

Забезпечення безперервного процесу виробництва і реалізації продукції обумовлює необхідність нормування оборотних активів, як в ПАФ „Подолька”, так і в інших аграрних підприємствах АПК.

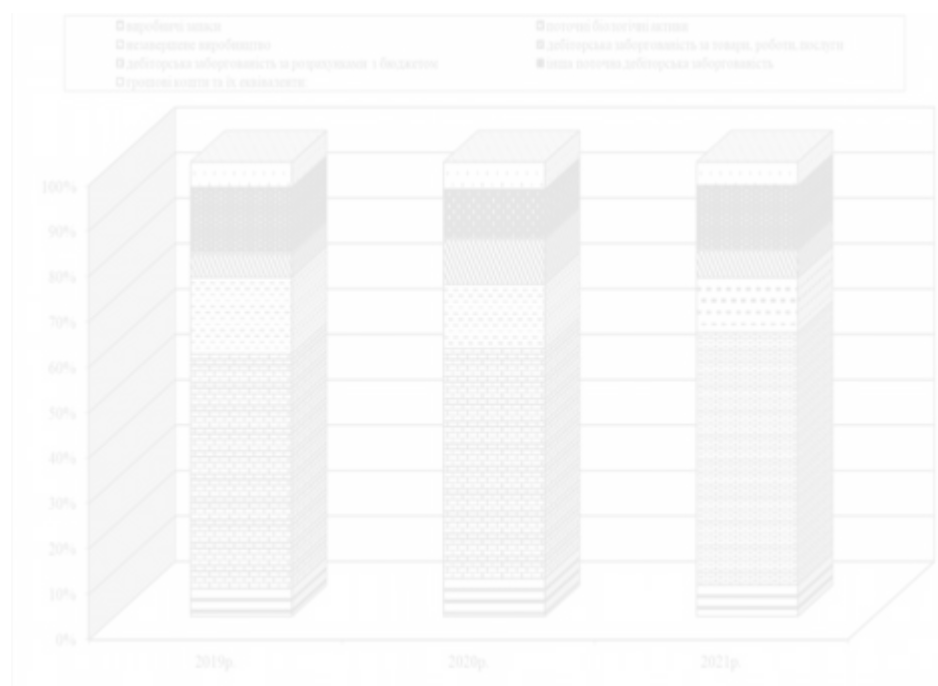

Рис. 2.6. Склад та структура основних видів оборотних активів ПАФ „Подолька”, 2019 – 2021 рр., тис. грн

Підсумовуючи здійснене дослідження слід наголосити на тому фактові, що саме своєчасне дослідження існуючих тенденцій дозволяє оперативно реагувати на зміни в складі і структурі активів підприємства та джерел його формування шляхом обґрунтування комплексу заходів щодо поліпшення, як майнового потенціалу, так і в цілому фінансового стану підприємства.

2.2. Фінансовий механізм справляння прямих податків аграрними підприємствами та їх працівниками

За найзагальнішим визначенням, прямі податки – це система соціально-економічних та організаційно-правових відносин, які складаються між державою, юридичними і фізичними особами з приводу мобілізації до бюджету держави частини вартості ВВП з метою фінансового забезпечення виконання державою її функцій.

Прямими податками є обов'язкові платежі, що не мають конкретного цільового призначення і стягуються державою безпосередньо з доходів чи майна платників податків – власників цих доходів або майна. Тобто розмір прямих податків для окремого платника визначається величиною його доходів. Порівняно з непрямими прямі податки більш справедливі, оскільки враховують дохідність платника і стягуються саме на стадії отримання доходу. Прямі податки виступають дійовим фінансовим регулятором доходів платників, інвестицій, нагромадження капіталу, ділової активності, сукупного споживання тощо. При цьому вони справляють значний вплив на саму державу, яка повинна забезпечити умови для ефективного розвитку виробництва, адже якщо обсяг вітчизняного виробництва продукції зростає, то більшими стають і надходження до бюджету.

Закономірне підвищення ролі прямих податків може бути забезпечене тільки внаслідок загальної зміни економічної ситуації в країні - економічного зростання, підвищення рівня доходів юридичних і фізичних осіб, тобто внаслідок створення сприятливого фінансового середовища для розвитку ринкових відносин.

На сучасному етапі розвитку економічних відносин в Україні як дрібні так і крупні аграрні формування у разі наявності у них відповідних підстав на використання спецрежимів оподаткування сплачують до бюджету єдиний (фіксований сільськогосподарський) податок, податок на додану вартість, податок на доходи фізичних осіб, плату за оренду землі державної та комунальної власності

а також екологічний податок.

Досліджуване підприємство з моменту свого створення і до 2015 р. використовувало спеціальний режим оподаткування сільськогосподарських товаровиробників, сплачуючи при цьому, фіксований сільськогосподарський податок. Одночасно з ним підприємство виступало платником податку на додану вартість, екологічного податку, плати за користування надрами, а також податку на доходи фізичних осіб, який підприємство сплачує за рахунок доходів виплачуваних ним своїм найманим працівникам, виконуючи роль податкового агента.

Вітчизняна практика функціонування спеціальних режимів оподаткування сільськогосподарських товаровиробників за, більше ніж десятирічний період, свідчить про часті змінами і накопичення цілого ряд недоліків. Варто лише нагадати, що з 12 видів податків, зборів (обов'язкових платежів) від яких звільнялись платники фіксованого сільськогосподарського податку на початку його запровадження (1999 р.), уже у 2007 р. кількість таких податкових платежів скоротилася до шести, а із введенням в дію Податкового кодексу, взагалі до чотирьох.

Майже аналогічна ситуація склалась зі спрощеною системою оподаткування, обліку та звітності для юридичних осіб суб'єктів малого бізнесу під категорію яких підпадають і окремі сільськогосподарські підприємства.

Говорячи про недоліки функціонування альтернативних систем оподаткування, слід, в першу чергу, зупинитися на фіксованому сільськогосподарському податкові, який є найбільш поширеним в аграрному секторі економіки держави. На прорахунках в діючій практиці справляння ФСП ґрунтовно наголошують, як дослідження науковців, так і реальна ситуація із надходженням податкових платежів до бюджету від сільськогосподарських підприємств.

Фіксований сільськогосподарський податок введений Законом України від 17.12.1998 р. „Про фіксований сільськогосподарський податок” № 320-XIV з метою підтримки і стабілізації аграрного сектора АПК і належить до

загально-державних податків і є різновидом податку (плати) за землю. Унікальність цього податку полягає в тому, що він створив стабільні податкові умови, оскільки суттєво спрощується механізм оподаткування сільськогосподарських товаро-виробників: нарахування і сплата здійснюється в рахунок інших податків і зборів. Починаючи з 2011 р справляння фіксованого сільськогосподарського податку регулюють введеним в дію Податковим кодексом України (Розділ XIV. Спеціальні податкові режими).

Починаючи з 2015 р. в наслідок змін, які сталися податковому законодавстві України фіксований сільськогосподарський податок перестав існувати як окремий податковий платіж. Відтепер це частина єдиного податку, де для колишніх платників ФСП виділена окрема група (четверта). Так, загальні умови, що надають право на сплату даного податку не змінились.

В той же час, вагомих змін зазнала база оподаткування – нормативна грошова оцінка сільськогосподарських угідь. До проведення податкової реформи використовувалась вартісна оцінка одного гектара сільськогосподарських угідь та земель водного фонду проведена за станом на 1 липня 1995 р. Тобто база оподаткування фіксованого сільськогосподарського податку не індексувалась.

Починаючи з 2015 р., у відповідності з п. 2921.2 ПКУ базою оподаткування податком для платників єдиного податку четвертої групи є нормативна грошова оцінка одного гектара сільськогосподарських угідь з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного за станом на 1 січня базового податкового (звітного) року. Кумулятивне значення коефіцієнта індексації нормативної грошової оцінки земель з 1995 р. станом на 1 січня 2015 р. становило 3,997. Водночас, при визначенні бази оподаткування сільськогосподарським товаровиробникам необхідно врахувати, що показники нормативної грошової оцінки гектара ріллі окремої земельної ділянки, проведеної станом на 1 липня 1995 р., застосовуються із коефіцієнтом 1,756. Разом із значним зростанням бази оподаткування були переглянуті та збільшені розміри ставок єдиного податку для аграріїв, котрі виросли втричі.

ПАФ “Подолька” в 2019 - 2021 рр. виступало платником єдиного податку

(IV група), оскільки, як і інші платники – сільськогосподарські підприємства різних організаційно-правових форм, фермерські та інші господарства, відповідає таким ознакам:

а) виробляло (виросувало), переробляло та продавало сільськогосподарську продукцію - тобто ті, що вважаються сільськогосподарськими;

б) мало у власності чи користуванні (в тому числі на умовах оренди) сільськогосподарські угіддя;

в) мало частку сільськогосподарського товаровиробництва за попередній (звітний) рік рівну або вищує 75 відсотків.

Таким чином, ключовою ознакою платника єдиного (фіксованого сільськогосподарського) податку є питома вага сільськогосподарського товаровиробництва в загальній сумі валової виручки підприємства за попередній рік.

ПАФ “Подолька” з метою підтвердження права на продовження дії єдиного податку (IV група), керуючись нормами Податкового кодексу України та Методичними рекомендаціями щодо складання Розрахунку частки сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік (Наказ Мінагрополітики України № 837 від 17.12. 2012р.) подавало Розрахунок частки сільськогосподарського товаровиробництва, принцип складання якого майже не відрізняється від попередньої форми і теж базується на використанні даних бухгалтерського обліку.

Слід зазначити, що ПАФ “Подолька” дотримувалося вищевказаних умов, тому воно виступало платником єдиного податку (IV група), при цьому воно подає до відповідної податкової заяву встановленої форми. Підприємство, за досліджуваний період, визначало суму єдиного податку (IV група) на поточний рік у порядку і розмірах, передбачених чинними законодавством і подавало Податкову декларацію єдиного податку (IV група) на всю площу сільськогосподарських угідь в установлені терміни органам податкової адміністрації.

Податковим кодексом України встановлюється, що сплата єдиного податку (IV група) здійснюється тільки у грошовій формі.

Розмір ставок податку з одного гектара сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду для сільськогосподарських товаровиробників залежить від категорії (типу) земель, їх розташування та становить (у відсотках бази оподаткування):

– для ріллі, сіножатей і пасовищ (крім ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях, а також ріллі, сіножатей і пасовищ, що перебувають у власності сільськогосподарських товаровиробників, які спеціалізуються на виробництві (вирощуванні) та переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті, або надані їм у користування, у тому числі на умовах оренди) – 0,95;

– для ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях – 0,57;

– для багаторічних насаджень (крім багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях) – 0,57;

– для багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях – 0,19;

– для земель водного фонду – 2,43;

– для ріллі, сіножатей і пасовищ, що перебувають у власності сільськогосподарських товаровиробників, які спеціалізуються на виробництві (вирощуванні) та переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті, або надані їм у користування, у тому числі на умовах оренди – 6,33.

Починаючи з 2005 року сума єдиного податку (IV група) у повному обсязі відносяться до доходів загального фонду місцевих бюджетів, тобто у цьому році вся сума єдиного податку (IV група) спрямовується до місцевого бюджету за місцем розташування земельної ділянки без її розподілу між місцевим бюджетом та фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Далі проаналізуємо процеси нарахування і сплати єдиного податку (IV група) у ПАФ “Подояка” за 2019 – 2021 рр., виходячи з того що нарахування податку відбувається один раз на початку року (табл. 2.8).

Здійснені в табл. 2.8 розрахунки вказують та той факт, що у ПАФ

“Подоляка” сума нараховано єдиного податку (IV група) за досліджуваний період 2019 – 2021 рр. характеризувалась суттєвим зростанням, як в абсолютному, так і відносному виразах.

Таблиця 2.8

**Динаміка нарахування єдиного податку (IV група) у ПАФ “Подоляка”,
2019 – 2021 рр. грн**

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відхилення (+, -) 2021 р. від 2019 р.		
				абсолютне, тис. грн	відносне, %	
Рілля	площа, га	2566,7280	2612,7680	2486,2679	-80,4601	-3,1
	грошова оцінка 1 га, грн *	21553,69	23987,65	25427,31	+3873,62	+18,0
	ставка податку, %	0,95	0,95	0,95	-	0,0
	сума податку, грн	525563,43	595404,65	600581,57	+75018,14	+14,3
Пасовища	площа, га	38,1200	43,4710	145,5870	+107,467	в 3,8 р
	грошова оцінка 1 га, грн	3493,38	3926,36	3926,36	+432,98	+12,4
	ставка податку, %	0,95	0,95	0,95	-	0,0
	сума податку, грн	1265,09	1621,49	5430,46	+4165,36	в 4,3 р
Всього нараховано єдиного податку (IV група)	526828,52	597026,14	606012,03	+79183,50	+15,0	
Частка в загальній сумі податку, %:						
- ріллі	99,8	99,8	99,1	-0,7	X	
- пасовищ	0,2	0,2	0,9	+0,7	X	

*обчислена на середньостатистичною зваженої на основі інформації з окремих земельних ділянок

Так, за 2019 – 2021 рр. відмічаємо збільшення суми нарахованого податку, яке в абсолютному розмірі становило 79183,50 грн, або на 15,0 %. Такі зміни в обсягах нарахованого податку забезпечив, в першу чергу, приріст суми податку по ріллі, на долю якої припадає майже 99 відсотків загальної суми податку. Так по даному виду сільськогосподарських угідь відмічаємо за досліджуваний період зменшення площі на 80,4601 га, або на 3,1 %. В той же час приріст на 18 %, що в абсолютному виразі становило 3873,62 грн, грошової оцінки ріллі загалом забезпечило приріст суми єдиного податку на 75018,14 грн, або на 14,3 %.

Щодо наявних у користуванні підприємства пасовищ, то аналізуючи

здійснені в табл. 2.8 розрахунки, слід вказати на стрімке, майже в чотири рази, зростання їх площі за останні три роки та незначне (на 12,4 %) зростання грошової оцінки, яке мало місце у 2020 р. Загалом дані фактори сукупно обумовили приріст суми єдиного податку за даним видом угідь у ПАФ “Подольяка” на 4165,36 грн, або в 4,3 рази. При цьому слід вказати, що вплив суми нарахованого єдиного податку по пасовищах на загальну суму податку в досліджуваному періоді був незначним, хоча стабільним, що наочно доводить рис. 2.6.

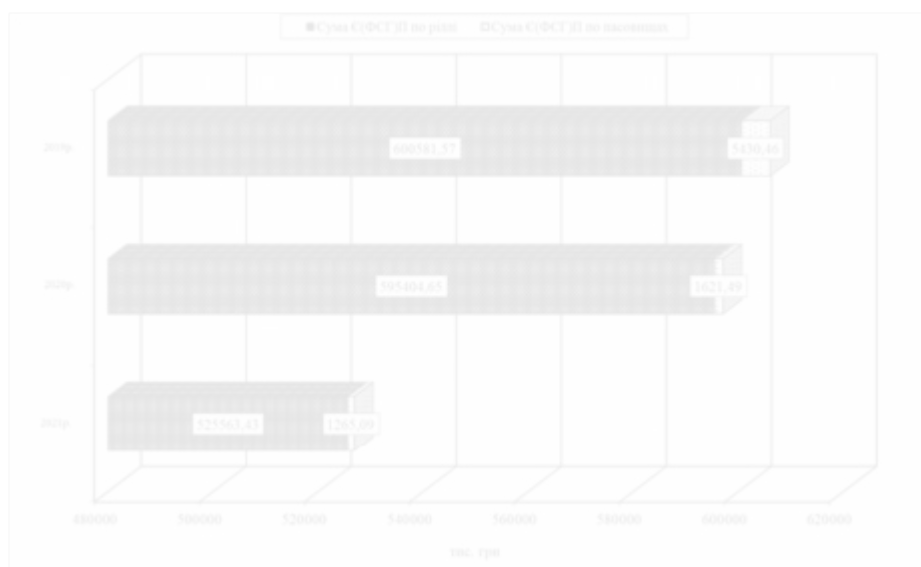

Рис. 2.6. Склад та структура складових єдиного податку (IV група) у ПАФ “Подольяка”, 2019 – 2021 рр., грн

Одночасно слід зазначити, що із двох факторів, які, при стабільній ставці єдиного податку, здійснюють сукупний вплив на його розмір переважаючим є вплив зміни грошової оцінки сільськогосподарських угідь, зокрема ріллі та пасовищ, якими користувалося ПАФ “Подольяка” в досліджуваному періоді, про що свідчить рис. 2.7.

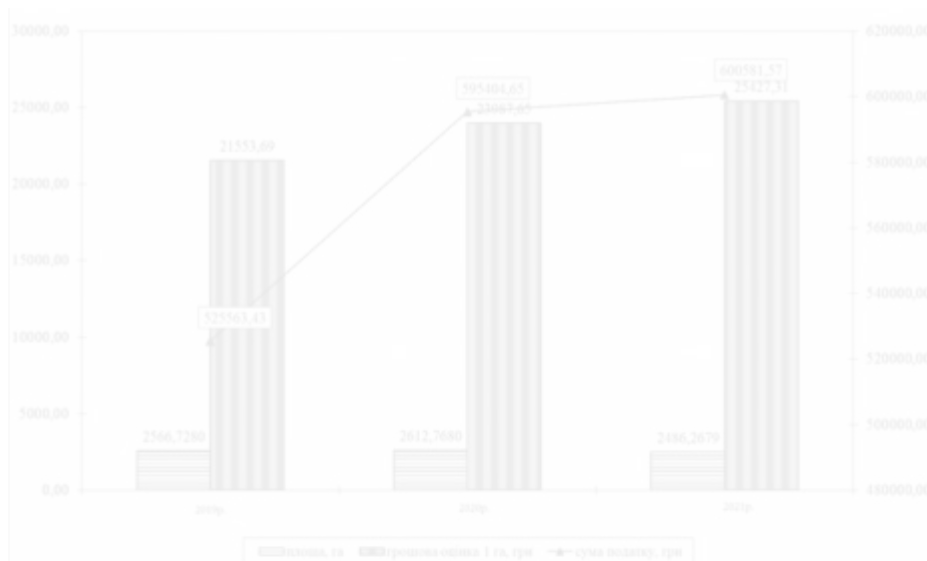

Рис. 2.7. Динаміка нарахування єдиного податку (IV група) (по ріллі) у ПАФ “Подольяка”, 2019 – 2021 рр.

Також слід відмітити той факт, що досліджуване ПАФ “Подольяка” **СВОЄЧАСНО** сплачувало єдиний податок (IV група), а наявна на кінець року заборгованість була такою, строк сплати якої не настав.

Підсумовуючи проведені дослідження слід вказати на його визначній рисі – залежності механізму нарахування єдиного податку (IV група) від одиниці земельної площі. Саме це обумовлює принципові відмінності системи оподаткування єдиним податком (IV група) від звичайної системи оподаткування.

Одночасно з єдиним податком (IV група) досліджувана ПАФ “Подольяка” є платником іншого прямого податку – податку на доходи фізичних осіб. Однак, стосовно даного податку слід звернути увагу на те, що підприємство **ВИКОНУЮЧИ** роль податкового агента має повноваження з обчислення та стягнення податку з доходів, які воно виплачує на користь власних найманих працівників (заробітна плата насамперед) та інших фізичних осіб, з якими має договірні зобов’язання щодо виконання робіт за цивільно-правовими договорами та оренди земельних і майнових паїв тощо.

На сьогодні, податок на доходи фізичних осіб виступає важливим регулятором перерозподілу фінансових ресурсів між державою та населенням. В умовах загострення та негативного впливу кризових явищ на фінансову стабільність держави оподаткування доходів громадян виступає однією із складових фінансового механізму держави. Індивідуальне прибуткове оподаткування громадян в Україні здійснюється у формі податку на доходи фізичних осіб.

Одночасно слід відмітити, що із введеннями в дію Податкового кодексу змінився підхід до встановлення розмірів податкових соціальних пільг. Відтепер їх розмір дорівнюватиме величині не мінімальної заробітної плати, а розміру прожиткового мінімуму для працездатного населення. Хоча, ці зміни до початку 2020 р. були по суті формальними, зважаючи на той факт, що починаючи з 2010 р. дані показники вирівнялись (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Динаміка розмірів податкової соціальної пільги (ПСП) за період функціонування податку на доходи фізичних осіб (станом на початок року)

Рік	Граничний розмір доходу, який дає право на ПСП, грн	Мінімальна заробітна плата, грн	Розмір пільги, %	Сума податкової соціальної пільги, грн		
				звичайна	підвищена	подвійна
2004	540	205	30	61,50	92,55	123,00
2005	630	262	50	131,00	196,50	262,00
2006	680	350	50	175,00	262,50	350,00
2007	740	400	50	200,00	300,00	400,00
2008	890	515	50	257,50	386,25	515,00
2009	940	605	50	302,50	453,75	605,00
2010	1220	869	50	434,50	651,75	869,00
2011	1320	941	50	470,50	705,75	941,00
2013	1500	1073	50	536,50	804,75	1073,00
2014	1610	1147	50	573,50	860,25	1147,00
2015	1710	1218	50	609,00	913,50	1218,00
2016	1910	1378	50	689,00	1033,50	1378,00
2017	2240	1600	50	800,00	1200,00	1600,00
2018	2470	1762	50	881,00	1321,50	1762,00
2019	2690	1921	50	960,50	1440,75	1921,00

Результати розрахунків за даним податком узагальнюються у Податковому розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь

платників податку і сум утриманого з них податку (додатки: Ж, З), який оформляється щоквартально і подається до податкових органів за місцем реєстрації платників. На основі даної звітності проаналізуємо динаміка нарахування податку в ПАФ “Подолька” з доходів, що можуть виступати предметом для стягнення даного податку (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Динаміка доходів нарахованих ПАФ “Подолька” на користь фізичних осіб**та утриманих з них податків, 2019і – 2021 рр.**

Період	Чисельність осіб, які отримували доходи	Сума виплачених доходів, грн	Сума утриманих податків, грн	Питома вага ПДФО в нарахованому доході, %
I квартал	36	116007,16	17790,16	15,3
II квартал	54	362771,26	24182,79	6,7
III квартал	54	490227,33	65995,34	13,5
IV квартал	53	510604,25	87713,27	17,2
Всього за 2019 р.	X	1479610,00	195681,56	13,2
I квартал	41	467285,71	65887,29	14,1
II квартал	53	664449,05	106311,85	16,0
III квартал	59	740247,16	121400,53	16,4
IV квартал	51	531821,55	93903,42	17,7
Всього за 2020р.	X	2403803,91	387503,09	16,1
Відхилення (+, -) 2020 р. від 2019 р. абсолютне	X	+924193,91	+191821,53	X
Відхилення (+, -) 2020 р. від 2019 р., відносне, %	X	+62,1	+98,0	X
I квартал	41	265757,31	55881,83	21,0
II квартал	47	799391,22	122649,33	15,3
III квартал	52	823628,47	125513,91	15,2
IV квартал	49	669668,21	150405,53	22,5
Всього за 2021 р.	X	2558445,21	454450,60	17,8
Відхилення (+, -) 2021 р. від 2020 р. абсолютне	X	154641,30	66947,51	X
Відхилення (+, -) 2021 р. від 2020 р., відносне, %	X	6,0	14,7	X

Аналітичні дані табл. 2.10 вказують на стабільне зростання сумарних розмірів доходів виплачених податковим агентом, в ролі якого виступає ПАФ “Подолька”, як своїм найманим працівникам, так і особам, які є власниками

частки підприємства, володіючи майновими та земельними паями та самозайнятим особам, що виконують роботи та надають послуги підприємству. Причому така тенденція є, загалом, стабільно зростаючою, як по абсолютних, так і по відносних загальнорічних розмірах. Так, в 2020 р. порівняно з 2019 р. таке зростання становило – 924913,91 грн, або 62,1 %, а за наступні два роки ще на 154641,30 грн, (6,0 %).

В той же час, загалом, зростання розмірів нарахованих доходів в розрізі кварталів року пояснюється тим фактом, що сама в другому і третьому та, у 2019 р, в четвертому кварталах відбувається нарахування і виплата основної частини доходів власникам майнових та земельних часток ПАФ “Подолька”.

Схожою є тенденція зміни розмірів нарахованого податку на доходи де зростання сукупної величини податку на доходів фізичних осіб за 2019 – 2020 рр. становило 98,0 %, а за наступний 2021 рік – зафіксовано зростання його розміру на 14,7 %. Спільні тенденції зміни обсягів доходів і утриманих податків за 2019 – 2021 рр. пояснюється загалом подібними обсягами виплачених доходів з яких не утримується податок. Свідченням цього є той факт, що у 2019 р. середньорічна частка нарахованого податку в доходах ПАФ “Подолька” складала 13,2 %, а в 2020 р. зросла до 16,1 %, а у 2021 р. взагалі до 17,8 %. Наочно зроблені висновки підтверджує рис. 2.8.

Наведений рисунок наочно доводить підтверджує факт стабільного зростання рівня виплаченого доходу та, одночасно, зростання утриманого з них по-датку. Побудована лінія тренду дає підстави говорити, про те, що середньо-квартальний розмір такого приросту становить 40025,54 грн та 9466,11 грн відповідно.

Вплив на такі зміни, серед інших мали, в першій чергу, вже згадані, зміна чисельності працівників, які перебували в трудових відносинах з податковим агентом – ПАФ “Подолька”, та отримували виплати по паях, а по-друге наявність інших видів нарахованих доходів.

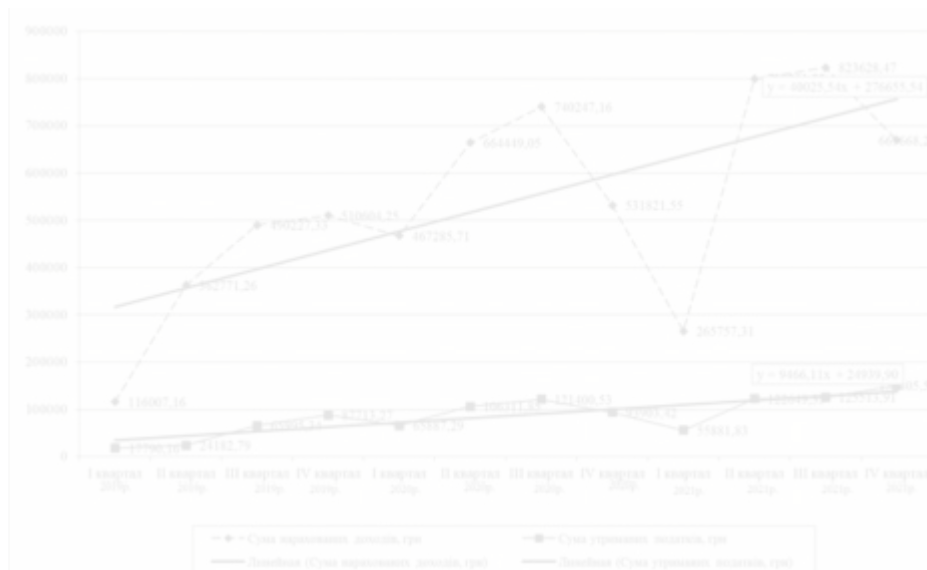

Рис. 2.8. Динаміка розміру виплачених ПАФ “Подолька” доходів на користь фізичних осіб та утриманого з них податку, 2019 – 2021 рр.

Саме даний факт обумовлює подальше дослідження їх складу та структури за досліджуваний період, в якому в дію вступили зміни передбачені Податковим кодексом України.

Розрахунки відображені на рис. 2.9 підтверджують зроблені висновки про загальне збільшення сукупного розміру виплачених ПАФ “Подолька” доходів окремим фізичним особам. При цьому, зауважимо, що за 2019 – 2020 рр. загальне зростання нарахованих доходів нарахованих податковим агентом (ПАФ “Подолька”) забезпечувалось одночасним збільшенням абсолютного розміру величини заробітної плати, доходів виплачених самозайнятими особам та благодійної допомоги, тоді як обсяг допомоги на поховання зазнав зменшення.

Рис. 2.9. Склад та динаміка основних видів нарахованих доходів у ПАФ “Подолька”, 2019 – 2021 р

За наступні два роки на підприємстві мав місце лише один вид виплачуваного доходу – заробітня плата, тоді, як інші наявні в попередніх роках види доходів у 2021 р були відсутніми. Така ситуація пояснює відображені зміни в структурі доходів виплачених ПАФ “Подолька”, а саме виключне домінування саме оподатковуваних доходів, що доводить рис. 2.7.

Вивчення складу та структури оподатковуваних доходів, що були ПАФ “Подолька” у досліджуваному періоді, виплачені на користь фізичних осіб дає підстави свідчити про те, що поряд із значними частками доходів у вигляді виплат самозайнятим особам, провідна роль, а з 2018 р., взагалі виняткова, належить саме доходам у вигляді заробітної плати та виплат прирівняних до неї.

2.3. Оцінка досягнутого рівня взаємовідносин аграрних підприємств з податковими органами з приводу непрямого оподаткування

В загальній системі непрямого оподаткування особливе місце займає **ПОДАТОК** на додану вартість (далі – ПДВ). Податок на додану вартість має високу ефективність з фіскальної точки зору. Широка база оподаткування, яка **ВКЛЮЧАЄ** не тільки товари, але й роботу і послуги. Сприяє вагомому зростанню доходів держави від цього податку.

Вилучення податку на всіх етапах руху товарів сприяє рівномірному розподілу податкового тягаря між усіма суб'єктами підприємницької діяльності. Універсальні, тобто єдині, ставки полегшують як обчислення податку безпосередньо для платників, так і контроль державних податкових органів за дотриманням платіжної дисципліни. В той же час, податок на додану вартість – один із найбільш проблемних податків у податковій системі України.

Це пов'язано перш за все із методикою його нарахування і сплати, яка **ДОЗВОЛЯЄ** державі з одного боку наповнювати дохідну частину свого бюджету, але водночас мати корупційну складову **в частині бюджетної заборгованості перед платниками податку, ухилення останніх від сплати у** тому числі за рахунок неузгодженості нормативно-правових актів, роз'яснень контролюючих та судових органів, численних змін та непослідовної податкової політики держави в частині адміністрування ПДВ і недосконалого податкового обліку платників податку.

В Україні податок на додану вартість був введений в дію 1 січня 1992 року Законом „Про податок на добавлену вартість” від 20.12. 1991 р. Закон діяв лише до червня 1993 року – і був замінений декретом КМУ „Про податок на добавлену вартість” від 26.12. 1992 р. Згодом, 03.04. 1997 р. було прийнято Закон України „Про податок на додану вартість”, він набув чинності 01.07. 1997 р.

Прийняття Податкового кодексу України не вирішило вищевказаних проблем. Крім того, до ПКУ й надалі вносяться численні зміни, приймаються

окремі нормативні акти, порушуючи принцип стабільності, на якому повинно ґрунтуватися податкове законодавство.

Винятком не став і 2015 рік, в якому було запроваджено систему електронного адміністрування ПДВ, яка на думку платників податку, не тільки ускладнила роботу бухгалтерів, а й дозволила вивести значну кількість обігових коштів з обороту підприємства, наповнивши таким чином дохідну частину державного бюджету

Починаючи з 2011 року механізм справляння податку на додану вартість регламентується нормами Податкового кодексу, у відповідності до якого платниками цього податку є:

- 1) будь-яка особа, що провадить або планує провадити господарську діяльність і реєструється за своїм добровільним рішенням як платник податку;
- 2) будь-яка особа, що зареєстрована або підлягає реєстрації як платник податку;
- 3) будь-яка особа, що ввозить товари на митну територію України в обсягах, які підлягають оподаткуванню, та на яку покладається відповідальність за сплату податків у разі переміщення товарів через митний кордон України відповідно до Митного кодексу України тощо.

Базою оподаткування вироблених на митній території України чи ввезе них на митну територію України товарів є договірна (контрактна) вартість, але не менша митної вартості цих товарів, визначеної відповідно до Митного кодексу України, з урахуванням мита та акцизного податку, що підлягають сплаті, за винятком податку на додану вартість, що включаються до ціни товарів/послуг згідно із законом.

Невід'ємним елементом механізму справляння податку на додану вартість є його ставки, які встановлюються у відсотках від бази оподаткування в таких розмірах: 20 відсотків, 7 відсотків та 0 відсотків.

Справляння податку на додану вартість передбачає використання цілої системи пільг, що поділяється на дві групи: 1) перелік операцій, що оподатковуються за пільговою ставкою (0 відсотків); 2) перелік операцій, що

звільнені від оподаткування.

Суми податку на додану вартість, що підлягають сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету, визначаються як різниця між загальною сумою податкових зобов'язань, що виникли у зв'язку з будь-яким продажем товарів (робіт, послуг) протягом звітного періоду, та сумою податкового кредиту звітного періоду.

У строки, передбачені законом для відповідного податкового періоду, ПЛАТНИК податку подає органу державної податкової служби за місцем свого знаходження Податкову декларацію незалежно від того, виникло у цьому періоді податкове зобов'язання чи ні.

Слід зазначити, що чинними законодавчими нормами визначено ряд окремих форм Податкової декларації, які складаються з основних частин і сукупності додатків. Наведені форми звітності доводять факт неоднакового підходу до справляння ПДВ підприємствами різних галузей – насамперед сільськогосподарськими товаровиробниками.

У відповідності до діючого з 2011 р. Податкового кодексу України резидент, який провадить підприємницьку діяльність у сфері сільського і лісового господарства та рибальства може обрати спеціальний режим оподаткування.

Критерієм, який надає право використовувати спеціальний режим оподаткування – є постачання вироблених (наданих) ним сільськогосподарських товарів (послуг) на власних або орендованих виробничих потужностях, а також на давальницьких умовах, в якій питома вага вартості сільськогосподарських товарів, послуг становить не менш як 75 відсотків вартості всіх товарів, послуг, поставлених протягом попередніх 12 послідовних звітних податкових періодів сукупно. Відповідний критерій встановлюється розрахунково на підстав даних бухгалтерського обліку потенційного учасника спец режиму шляхом складання розрахунку питомої ваги вартості сільськогосподарських товарів/послуг до вартості всіх товарів/послуг.

У ПАФ “Подоляка” в 2019 р. даний показник був рівний 91,3 %.

Основний аргумент за вибір спеціального режиму оподаткування полягає в тому, що сума податку на додану вартість, нарахована сільськогосподарським підприємством на вартість поставлених ним сільськогосподарських товарів, послуг, не підлягає сплаті до бюджету та повністю залишається в розпорядженні такого сільськогосподарського підприємства для відшкодування суми податку, сплаченої (нарахованої) постачальнику на вартість виробничих факторів, за рахунок яких сформовано податковий кредит, а за наявності залишку такої суми податку – для інших виробничих цілей. Зазначені суми податку на додану вартість акумулюються сільськогосподарськими підприємствами на спеціальних рахунках, відкритих в установах банків у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

Якщо сума податку на додану вартість, сплачена (нарахована) сільськогосподарським підприємством постачальнику на вартість придбаних виробничих факторів, перевищує суму податку, нараховану за операціями з постачання сільськогосподарських товарів, послуг, то різниця між такими сумами не підлягає бюджетному відшкодуванню. При цьому, слід звернути увагу на той факт, що платник податку, який придбаває сільськогосподарські товари, послуги в сільськогосподарського підприємства, яке використовує спеціальний режим оподаткування, має право збільшити податковий кредит на суму сплаченого (нарахованого) податку в загальному порядку.

Загалом, варто зауважити те, що операції, за якими суми податку на додану вартість до бюджету не сплачуються, мають відобразитися сільськогосподарськими підприємствами в окремій податковій декларації. Тому розрахунки з ПДВ у сільськогосподарських підприємствах, зокрема у ПАФ “Подоляка” в період дії спеціального режиму оподаткування передбачали формування двох типів Податкових декларацій з ПДВ: Податкової декларації з податку на додану вартість (загальної) та Податкової декларації з податку на додану вартість (спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського господарства).

Описаний вище спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського господарства, яким користувалось і ПАФ “Подолька” діяв до кінця 2019 р. Починаючи з 2020 року на зміну йому запроваджено механізм Державної підтримки виробників окремих видів сільськогосподарської продукції, що реалізується у вигляді бюджетних дотацій для розвитку сільськогосподарських товаровиробників та стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції.

Сільськогосподарський товаровиробник, основною діяльністю якого є постачання сільськогосподарських товарів, вироблених ним на власних або орендованих основних засобах, причому питома вага вартості сільськогосподарських товарів становить не менше 75 відсотків вартості всіх товарів, поставлених ним протягом попередніх 12 послідовних звітних податкових періодів сукупно, який має право на бюджетну дотацію для розвитку сільськогосподарських товаровиробників та стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції після його внесення контролюючим органом до Реєстру отримувачів бюджетної дотації.

Сільськогосподарський товаровиробник для внесення до Реєстру отримувачів бюджетної дотації подає до контролюючого органу за місцем свого обліку як платника податку на додану вартість заяву за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову та бюджетну політику. Заява про внесення до Реєстру отримувачів бюджетної дотації подається безпосередньо керівником або представником сільськогосподарського товаровиробника з обов'язковим документальним підтвердженням особи та її повноважень.

У заяві зазначаються підстави для внесення сільськогосподарського товаровиробника до Реєстру отримувачів бюджетної дотації та перелік видів діяльності такого сільськогосподарського товаровиробника, здійснення яких дає право на отримання бюджетної дотації.

Порядок ведення та форма Реєстру отримувачів бюджетної дотації, а також порядок надання відповідної інформації центральним органом

виконавчої влади, що реалізує державну податкову та митну політику, та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, затверджуються Кабінетом Міністрів України. За бюджетною програмою центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, на підставі даних Реєстру отримувачів бюджетної дотації та інформації центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову та митну політику, органи, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, в автоматичному режимі здійснюють розподіл такої дотації між отримувачами.

Виходячи з таких змін починаючи з 2020 року сільськогосподарські підприємства, зокрема ПАФ “Подолька” подають до фіскальних органів лише загальну Податкову декларацію з ПДВ.

За даними Податкової декларації з податку на додану вартість (спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського господарства) проаналізуємо нарахування ПДВ у ПАФ “Подолька” в розрізі місяців останнього року дії спецрежму (табл. 2.11).

Аналітичні розрахунки табл. 2.11 дають підстави зробити висновки про те, що у 2016 р. в досліджуваному ПАФ “Подолька” загальний розмір податкового зобов’язання за рік 3397257 грн на 269693 грн переважав розмір податкового кредиту, величина якого складала 4853598 грн.

Таблиця 2.11

**Динаміка справляння ПДВ в межах спеціального режиму справляння
податку у ПАФ “Подолька”, 2019 р. грн**

Період	Податкове зобов'язання	Податковий кредит	Позитивна (негативна) різниця між сумою податкового зобов'язання і податкового кредиту	Сума ПДВ, що сплачується до бюджету	Сума ПДВ, що спрямовується на спеціальний рахунок
Січень	198450	201437	-2987		
Лютий	110216	180550	-70334		
Березень	88475	198744	-110269		
Квітень	160200	200145	-39945		
Травень	187400	235454	-48054		
Червень	402550	187455	215095	172076	43019
Липень	398500	247500	151000	120800	30200
Серпень	501230	295462	205768	164614,4	41153,6
Вересень	470884	219875	251009	200807,2	50201,8
Жовтень	600140	442560	157580	126064	31516
Листопад	168977	363868	-194891		
Грудень	110235	354514	-244279		
Всього за рік	3397257	3127564	269693	215754,4	53938,6

Аналізуючи розрахунки ПАФ “Подолька” по податку на додану вартість в розрізі місяців 2019 року слід відмітити наявність тих періодів в яких підприємство мало суми податкового зобов'язання по ПДВ, що розподілялися між частиною, яка перераховувалася до бюджету та частиною, що спрямовувалася на спеціальний рахунок. Оскільки досліджуване підприємство у 2019 р. займалося в основному вирощуванням зернових та технічних культур, а також, в незначній мірі, тваринництвом, частка податкового зобов'язання з ПДВ, яка залишалась в розпорядженні ПАФ “Подолька” складала близько 20%, адже саме такими були умови спеціального режиму оподаткування ПДВ сільськогосподарських товаровиробників в останній рік його дії. Наочним відображення зроблених висновків слугує рис. 2.10.

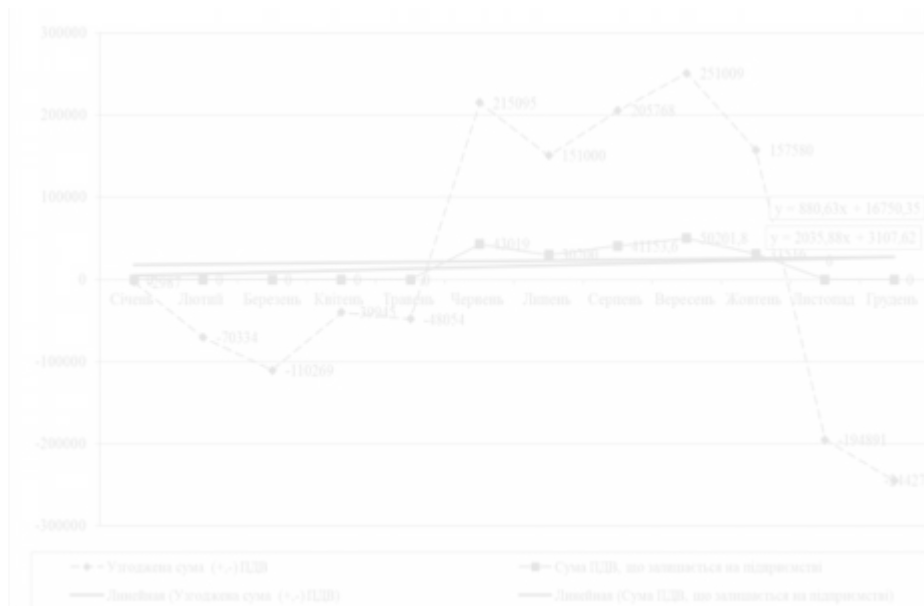

Рис. 2.10. Динаміка справляння ПДВ в рамках спеціального режиму оподаткування у ПАФ “Подолька”, 2019 р.

Наведений рисунок підтвердив загалом закономірне, явище наявності суми ПДВ до сплати в бюджет, частина якого залишалася на підприємстві, саме в літні та осінні місяці, коли зважаючи на сезонний фактор, ПАФ “Подолька”, як і інші сільськогосподарські підприємства отримує найбільший обсяг виручки від реалізації продукції, домінуючої в сільському господарстві, галузі рослинництва.

За податковою декларацією з податку на додану вартість (загальною) ПАФ “Подолька” у 2019 – 2021 рр. розраховувало ПДВ та при наявності ПОЗИТИВНОЇ різниці між сумами податкових зобов’язань і податкового кредиту перераховує позитивну суму податку в повному обсязі до бюджету (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

**Динаміка нарахування ПДВ за загальною декларацією у ПАФ
“Подолька”, 2019 – 2021 рр. грн**

Показники	2019р.	2020 р.	2021 р.	Відхилення (+,-) 2020 р. від 2019 р.	Відхилення (+,-) 2021 р. від 2020 р.
Загальний обсяг операцій з продажу, що оподатковуються за основною ставкою	4754020	14789500	18795601	+10035480	+4006101
Податкове зобов'язання	792337	2464917	3132600	+1672580	+667684
Темп зміни податкового зобов'язання	X	3,111	1,271	X	X
Загальний обсяг придбання товарів, послуг за основною ставкою	3874950	10487900	13987540	+6612950	+3499640
Податковий кредит	645825	1747983	2331257	+1102158	+583273
Темп зміни податкового кредиту	X	2,707	1,334	X	X
Узгоджена сума ПДВ (сплата до бюджету (+) / відшкодування з бюджету (-))	146512	716933	801344	+570422	+84410
Темп зміни узгодженої суми ПДВ	X	4,893	1,118	X	X

Виходячи з проведених в табл. 2.12 розрахунків ми можемо дійти висновку про те, що сума податкового зобов'язання по всіх видах діяльності (крім пов'язаних із сільським господарством) у ПАФ “Подолька”, яка являє собою шосту частину загального обсягу продаж підприємства в 2020 р. порівняно з 2019 р. зросла більше ніж в три рази з 792337 грн до 2464917 грн. Те ж саме варто сказати і про суму податкового кредиту, однак темп його зростання був дещо нижчим – в 2,7 рази. Такі зміни обмовлені, в першу чергу, відміна спеціального режиму оподаткування ПДВ для аграрних підприємств, що відбулася починаючи з 2020 р.

За наступні два роки тенденції зміни обсягів, як окремо податкового зобов'язання, так і податкового кредиту збереглися, однак темпи загального зростання значно уповільнилися. Так сумарний обсяг ПДВ, що виникав у ПАФ “Подолька” при продажі продукції, товарів, робіт послуг за 2020 – 2021 рр. зріс на 27, %, тоді коли відповідна сума податку при придбанні за аналогічний

період зроста з 1747983 грн до 2331257 грн, що у відносному виразі становило 33,4 %. Така ситуація з випереджаючим темпом приросту саме податкового кредиту в порівнянні з податковим зобов'язанням обумовили факт приросту узгодженої суми ПДВ до сплати ПАФ “Подолька” в бюджет за 2020 – 2021 рр. на 11,8 %, тоді коли за попередні роки такий приріст становив майже п'ять разів. Зроблені висновки наочно доводить рис. 2.11.

Рис. 2.11. Динаміка справляння ПДВ у ПАФ “Подолька” за Податковою декларацією з ПДВ (загальною), 2019 – 2021 рр., грн

Підсумовуючи здійснені дослідження порядку нарахування податку на додану вартість у сільськогосподарських підприємствах загалом, і зокрема у ПАФ “Подолька” слід вказати на постійні законодавчі зміни в даній сфері, що є способом оптимізувати діючу систему непрямого оподаткування. Крім того здійснене дослідження дає підстави наголосити на визначальній ролі податку на додану вартість як одного з основних бюджетоутворюючих податків. Механізм справляння ПДВ характеризується низкою недоліків, потребує удосконалення порядок його обчислення і сплати, визначення розміру ставок, вирішення проблем бюджетного відшкодування.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЮЧОЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ

3.1. Перспективи удосконалення спеціальних режимів оподаткування аграрних підприємств

Нині в Україні є актуальною проблема реформування податкового механізму в сільському господарстві, що передбачав би не лише оптимальні розміри податкового навантаження, а й ґрунтувався на загальноновизнаних принципах формування системи оподаткування та забезпечував би виконання регулюючих завдань. Адже нинішній механізм оподаткування сільгоспвиробників спрямовується лише на стимулювання розвитку аграрного виробництва, питанням розподілу податкового навантаження та вирівнювання умов господарювання увага взагалі не приділяється. Не вплинув суттєво на зазначену ситуацію й Податковий кодекс, що набув чинності з 1 січня 2012 року.

Проблема формування оптимальної моделі оподаткування сільськогосподарських товаровиробників поглиблюються внаслідок того, що податковий механізм використовується як інструмент державної фінансової підтримки. Лише спеціальні режими справляння ПДВ забезпечували у 2006 – 2008 рр. підтримку товаровиробників на рівні 63 – 75 % від прямого бюджетного фінансування в рамках цільових бюджетних програм.

З врахуванням усіх пільг (по ПДВ, звільнення від оподаткування прибутку, застосування ФСП), податкова підтримка аграрних товаровиробників перевищувала обсяги прямого бюджетного фінансування.

В умовах фінансової кризи та обмежених можливостей бюджету, сума перевищення податкової підтримки над прямим бюджетним фінансуванням збільшилася вдвічі.

Подальший розвиток податкової політики стосовно в галузі аграрного

виробництва подано на рис. 3.1.

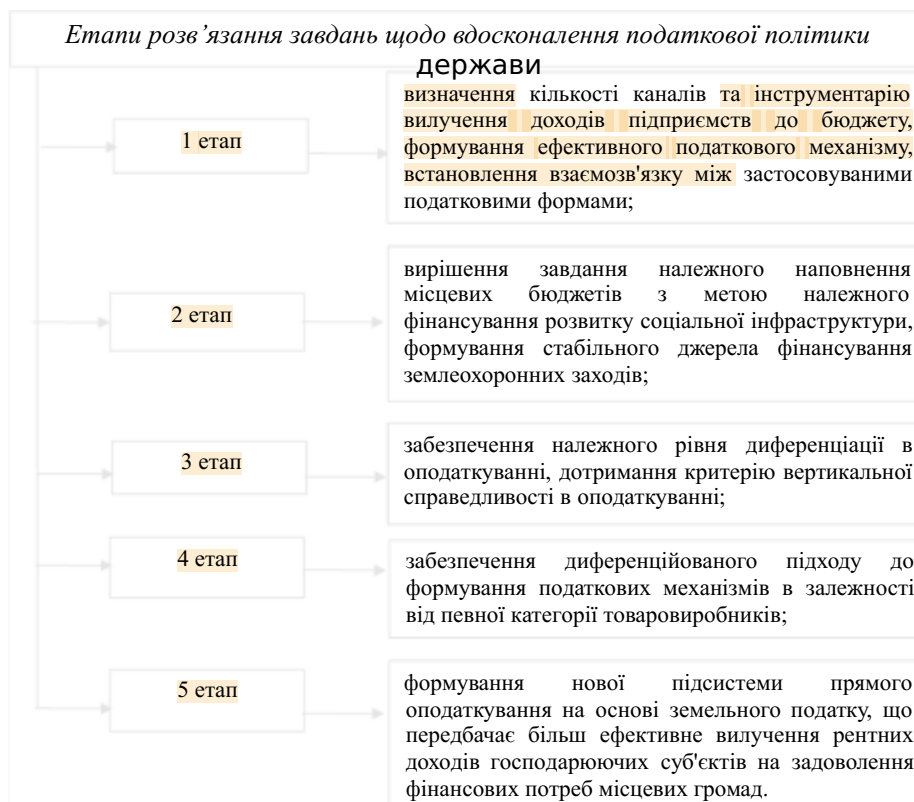

Рис. 3.1. Поетапні завдання, які потрібно вирішити для функціонування податкової політики в аграрному секторі

Проте, за час його функціонування відбулися суттєві зміни в аграрній економіці: посилилися процеси концентрації капіталу, сформувались нові форми бізнесу – агрохолдинги, які не несуть ніякої соціальної відповідальності, не переймаються ні соціальною сферою на селі, ні станом збереження сільськогосподарських угідь (пайового фонду), як це практикувалось колишніми колективними господарствами.

Можна стверджувати, що бурхливий розвиток агрохолдингів, поряд з іншими факторами, обумовлений податковою політикою держави стосовно

аграрного сектора, а саме – відсутністю оподаткування; фактично в нинішніх **УМОВАХ** доходи аграрних холдингів не оподатковуються (якщо не брати до уваги 6–10 грн. (близько \$ 1 з 1 га угідь у вигляді фіксованого сільгосподатку).

Стимулюючи розвиток великого аграрного бізнесу, держава фактично знехтувала інтересами місцевих бюджетів, позбавивши їх дохідної бази у вигляді земельного податку.

Крім того, за рахунок продовження функціонування ФСП не виконуються завдання регулювання діяльності товаровиробників та вирівнювання умов господарювання. В останні роки сільськогосподарські підприємства віддають державі лише чверть відсотка отриманого з гектара виручки від реалізації зернових культур, а відношення сплачених з гектара сум ФСП до отриманого прибутку складає менше 2 %. Варто зазначити, що податкове навантаження на промислові підприємства є в декілька разів вищим.

Крім того, одним із ключових завдань нового порядку оподаткування сільськогосподарських товаровиробників є забезпечення дії податкових регуляторів раціонального використання й охорони сільськогосподарських угідь. Держава за допомогою податкових важелів повинна мати можливість регулювати економічний оборот земель сільськогосподарського призначення.

Як вже зазначалось, специфіка сільськогосподарського виробництва потребує виваженої державної політики протекціонізму. Основною метою такої **ПОЛІТИКИ** є підтримка прибутковості сільськогосподарського виробництва, забезпечення стабільної економічної ситуації в галузі та продовольчої безпеки держави, конкурентоспроможності продукції галузі.

У сфері сільського господарства для підприємств галузі вже дванадцятий рік функціонують спеціальні режими справляння податку на додану вартість, які спрямовані на підтримку розвитку сільськогосподарського виробництва, за допомогою функціонування спецрежимів ПДВ створюються сприятливі умови для розвитку сільськогосподарських підприємств та стимулювання їх господарської діяльності. Обсяги фінансових ресурсів, що формуються за

допомогою спецрежимів ПДВ у 2006 – 2013 рр. перевищили 40 %-відсоткову межу загальних обсягів державної фінансової підтримки розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні.

В першу чергу, це стосується механізму прямого оподаткування, який в аграрній галузі представлений акцизом універсальної форми – податком на додану вартість. В аграрному секторі ПДВ виконує особливі функції: підтримуючу, захисну, а також забезпечує спрощення податкових відносин.

Відповідно, ПДВ щодо сільського господарства перетворився з інструменту фіску в елемент фінансового забезпечення, завдяки чому покращується рівень фінансування підприємств АПК, здійснюється їх фінансова підтримка.

Проте, на етапі ринкових перетворень податкової системи нашої держави, в світлі необхідності гармонізації механізму непрямого оподаткування до вимог директив ЄС доцільним є подальше вдосконалення механізму справляння ПДВ в аграрному секторі економіки.

Метою наукового пошуку має стати узагальнення методологічних засад та наукове обґрунтування моделей та механізмів оподаткування ПДВ поставок сільськогосподарської продукції.

Нині, в умовах недостатньої забезпеченості необхідними обсягами бюджетного фінансування розвитку аграрного виробництва, оподаткування **ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ** у якості інструмента фінансової підтримки товаровиробників галузі. За рахунок застосування спеціальних режимів адміністрування ПДВ у сільськогосподарських підприємств формуються додаткові фінансові ресурси, чим суттєво поліпшується їх фінансовий стан.

Податкові пільги з ПДВ мають більшу ефективність, ніж бюджетне фінансування, оскільки:

- по-перше, здійснюють стимулюючий вплив на діяльність товаровиробників, які самі заробляють собі підтримку;
- по-друге, підтримка доходить до кожного товаровиробника незалежно від діяльності чиновників, не призводить до нераціонального розподілу

бюджетних коштів через дію «бюрократичного фактора».

Відповідно, збереження дії спецрежимів справляння ПДВ у сфері агропромислового виробництва, що забезпечують реальну підтримку товаровиробників, є держаним пріоритетом.

Це, втім, не виключає впровадження заходів щодо вдосконалення такого механізму підтримки з метою мінімізації непродуктивних бюджетних втрат.

При розробці напрямів реформування податкового механізму слід також враховувати й необхідність подальшої розбудови та упорядкування інфраструктури аграрного ринку з метою зниження рівня цін на продукти харчування. В першу чергу це стосується врегулювання діяльності посередників, які стали невід'ємною ланкою аграрного ринку, відсікаючи доходи безпосередніх товаровиробників та роздуваючи податковий кредит для експортерів при реалізації тінювих схем.

Стосовно рекомендацій щодо застосування моделей, то на наше переконання, друга модель є взагалі неприйнятною – основні негативні зміни торкаються сільгоспідприємств, які не лише позбавляються джерела фінансової підтримки, а й джерела компенсації вхідного ПДВ (подвійні збитки від зміни механізму справляння ПДВ), тому найбільш компромісним варіантом вирішення проблеми оподаткування ПДВ поставок сільськогосподарської продукції в найближчій перспективі є четверта модель. Звичайно, її застосування можливе лише у випадку, коли держава зможе віднайти та опрацювати дієві компенсатори фінансової підтримки за рахунок коштів ПДВ у формі прямого бюджетного фінансування.

Діючий механізм справляння ПДВ у сфері сільськогосподарського виробництва передбачає існування низки пільг, серед яких переважають ті, що віднесені до класифікаційної групи з підтримуючими властивостями (надані шляхом застосування спеціальних режимів справляння ПДВ).

У структурі державної фінансової підтримки розвитку сільськогосподарського виробництва в умовах обмеженості державних фінансових ресурсів внаслідок фінансової кризи частка підтримки шляхом

застосування спеціальних режимів ПДВ є переважаючою. Причому підтримка за рахунок застосування спеціальних режимів справляння ПДВ є більш дієвою за пряме бюджетне фінансування. Зокрема, це стосується таких параметрів механізму підтримки, як її доступність, всеосяжність, систематичність, стимулюючий ефект, витрати на адміністрування тощо.

У структурі фінансової підтримки розвитку сільськогосподарського виробництва за рахунок наданих пільг з ПДВ, шляхом застосування спеціальних режимів його справляння, практично половину додаткових фінансових ресурсів забезпечував режим акумуляції сум ПДВ, більш як третину – режим дотування та близько однієї шостої – режим нульової ставки (останній використовувався до 2009 року).

За рахунок використання режиму виплати дотацій переробних підприємств формується близько чверті сум непрямої бюджетної підтримки за рахунок коштів ПДВ, а рівень прибутковості виробництва окремих видів тваринницької продукції зростає на 15–18 %, забезпечуючи отримання прибутку виробникам (без дотацій переробних підприємств виробництво багатьох видів тваринницької продукції є збитковим).

За наслідками аналізу взятих Україною зобов'язань щодо форм та обсягів підтримки розвитку сільського господарства в процесі приєднання до СОТ встановлено, що збереження виплат дотацій переробними підприємствами є можливим і в умовах членства України в даній організації.

Законом України № 1797-VIII від 21.12. 2016 р. „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні” і, як наслідок, змінами до чинного Податкового кодексу дію спеціального режиму оподаткування ПДВ починаючи з 1 січня 2017 року відмінено року, і запроваджено загальний порядок справляння податку на додану вартість для сільськогосподарських товаровиробників.

При цьому запроваджено механізм Державної підтримки виробників окремих видів сільськогосподарської продукції, що реалізується у вигляді бюджетних дотацій для розвитку сільськогосподарських товаровиробників та

стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції.

Сільськогосподарський товаровиробник, основною діяльністю якого є постачання сільськогосподарських товарів, вироблених ним на власних або орендованих основних засобах, причому питома вага вартості сільськогосподарських товарів становить не менше 75 відсотків вартості всіх товарів, поставлених ним протягом попередніх 12 послідовних звітних податкових періодів сукупно, який має право на бюджетну дотацію для розвитку сільськогосподарських товаровиробників та стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції після його внесення контролюючим органом до Реєстру отримувачів бюджетної дотації.

Ця норма діє з урахуванням того, що:

а) для новоутвореного сільськогосподарського товаровиробника, зареєстрованого як суб'єкт господарювання, який провадить господарську діяльність менш як 12 календарних місяців, питома вага сільськогосподарських товарів розраховується за результатами кожного окремого звітного періоду;

б) з метою розрахунку питомої ваги сільськогосподарських товарів до складу основної діяльності сільськогосподарського товаровиробника не включаються оподатковувані операції з постачання основних засобів, що перебували у складі його основних засобів не менше 12 послідовних звітних періодів сукупно, якщо такі операції не були постійними і не становили окремої підприємницької діяльності;

в) сільськогосподарський товаровиробник, внесений до Реєстру отримувачів бюджетної дотації, щомісячно подає контролюючому органу додаток до податкової декларації з податку на додану вартість.

Сільськогосподарський товаровиробник для внесення до Реєстру отримувачів бюджетної дотації подає до контролюючого органу за місцем свого обліку як платника податку на додану вартість заяву за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, щої забезпечує формування та реалізує державну фінансову та бюджетну політику.

Заява про внесення до Реєстру отримувачів бюджетної дотації подається

безпосередньо керівником або представником сільськогосподарського товаровиробника з обов'язковим документальним підтвердженням особи та її повноважень.

У заяві зазначаються підстави для внесення сільськогосподарського товаровиробника до Реєстру отримувачів бюджетної дотації та перелік видів діяльності такого сільськогосподарського товаровиробника, здійснення яких дає право на отримання бюджетної дотації.

Сільськогосподарський товаровиробник виключається з Реєстру отримувачів бюджетної дотації у разі, якщо:

а) товаровиробник подає заяву про зняття його з реєстрації як отримувача бюджетної дотації;

б) недотримання вимоги щодо питомої ваги вартості сільськогосподарських товарів у вартості всіх товарів, поставлених сільськогосподарським товаровиробником, передбаченої пунктом 16-1 цієї статті;

в) щодо товаровиробника прийнято рішення про його припинення шляхом ліквідації або реорганізації;

г) анульовано реєстрацію сільськогосподарського товаровиробника платником податку на додану вартість.

Право на отримання бюджетної дотації мають сільськогосподарські товаровиробники, які здійснюють такі види діяльності: вирощування овочів і баштанних культур, коренеплодів і бульбоплодів у частині:

– вирощування листкових і стеблових овочів; вирощування коренеплідних, цибулинних і бульбоплідних овочів; вирощування грибів і трюфелів; вирощування цукрового буряку; вирощування інших овочів; вирощування коренеплідних і бульбоплідних культур, таких як: картопля; СОЛОДКА картопля; маніок; ямс; інші коренеплідні та бульбоплідні культури; вирощування винограду; вирощування зерняткових і кісточкових фруктів; вирощування ягід, горіхів та інших фруктів;

– розведення великої рогатої худоби молочних порід; розведення іншої

великої рогатої худоби та буйволів; розведення коней та інших тварин родини конячих; розведення овець і кіз; розведення свиней; розведення свійської птиці;– розведення інших тварин; одержання шкур хутрових сільськогосподарських тварин, шкіри плазунів і птахів у результаті діяльності з їх розведення на фермах; діяльності ферм із розведення хробаків, равликів, **МОЛЮСКІВІ** тощо;

– розведення шовкопряда, одержування коконів шовкопряда;

– бджільництва, одержування меду та бджолиного воску;

– вирощування тютюну;

– виробництво м'яса; виробництва свіжого, охолодженого або замороженого м'яса в тушах; виробництва свіжого, охолодженого або замороженого м'яса у відрубках;

– одержування щипаної вовни;

– одержування щетини свиней;

– виробництво м'яса свійської птиці;

– перероблення молока, виробництво масла та сиру;

– виробництво інших харчових продуктів.

До Реєстру отримувачів бюджетної дотації вносяться такі дані:

1) назва сільськогосподарського товаровиробника - отримувача бюджетної дотації, його податковий номер та індивідуальний податковий номер;

2) дата подання заяви про внесення до Реєстру отримувачів бюджетної дотації, дати включення/виключення до/з Реєстру, дати набуття/припинення статусу отримувача бюджетної дотації;

3) перелік видів діяльності сільськогосподарського товаровиробника, здійснення яких дає право на отримання бюджетної дотації, та дата внесення запису про такі види діяльності;

4) реквізити поточного банківського рахунку отримувача бюджетної дотації для перерахування бюджетної дотації;

5) дата та сума перерахування бюджетної дотації на поточний рахунок

платника у банку за кожний звітний період, у якому відбулася виплата бюджетної дотації.

Порядок ведення та форма Реєстру отримувачів бюджетної дотації, а також порядок надання відповідної інформації центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову та митну політику, та **ЦЕНТРАЛЬНИМ** органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, затверджуються Кабінетом Міністрів України.

За бюджетною програмою центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, на підставі **ДАНИХ** Реєстру отримувачів бюджетної дотації та інформації центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову та митну політику, органи, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, в автоматичному режимі здійснюють розподіл такої дотації між отримувачами.

Отже, необхідність стимулювання розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні обумовила застосування специфічних податкових режимів. В перспективі постає проблема реформування податкового механізму в напрямі забезпечення виконання регулюючих завдань, а саме – вирівнювання **УМОВ** господарювання в галузі, що ігноруються діючою податковою практикою. Крім того, формування підсистеми прямого оподаткування передбачає вирішення завдання наповнення місцевих бюджетів з метою належного фінансування розвитку соціальної інфраструктури та землеохоронних заходів держави в цілому.

3.2. Управління податковими розрахунками для удосконалення податкової політики в сільськогосподарських підприємствах

В Україні створені передумови до свідомого, цілеспрямованого податкового планування, заснованому на нормах закону. Розробляються теоретичні положення й методичні основи податкового планування в

організаціях. Податкове планування має об'єктивний характер, продиктований вимогами ринкової конкуренції й прагненням господарюючого суб'єкта до скорочення податкових витрат і збільшенню власних коштів для подальшого розвитку підприємницької діяльності.

Однак у цей час говорити про оптимальність у податковому плануванні **МОЖНА** в теоретичному аспекті, оскільки реалізувати його на практиці складно. Оптимальне податкове планування припускає організацію творчого процесу, що враховує безліч зовнішніх (стосовно платника податків) факторів:

- стан і тенденції розвитку податкового, митного й іншого видів законодавства;
- **ОСНОВНІ** напрямки бюджетної, податкової й інвестиційної політики держави;
- комплекс законодавчих, адміністративних і судових мір, **ВИКОРИСТОВУВАНИХ** податковими органами з метою запобігання ухилення від сплати податків, їхньої мінімізації;
- стан правопорядку в державі;
- рівень правової культури податкових органів;
- **професіоналізм** податкових консультантів [35].

Здебільшого податкове планування ототожнюють з поняттям податкова політика підприємства, не використовуючи **останнє** взагалі. При цьому існує **другий підхід**, коли податкове планування **прирівнюється** до планування як такого яке здійснюється підприємством в цілому і включає в себе прогнозування.

Обидва підходи на нашу думку не зовсім відображають поняття **ПОДАТКОВОЇ** політики та планування, оскільки хоча не можна говорити про те що податкова політика і планування це одне і теж, оскільки на нашу думку податкова політика підприємства набагато ширше і багатогранніше поняття ніж податкове планування, але і розглядати їх одне без одного не можливо, оскільки вся податкова політика ґрунтується на податковому плануванні та прогнозуванні. Етапи процесу податкового планування представлені на рис.

3.2.

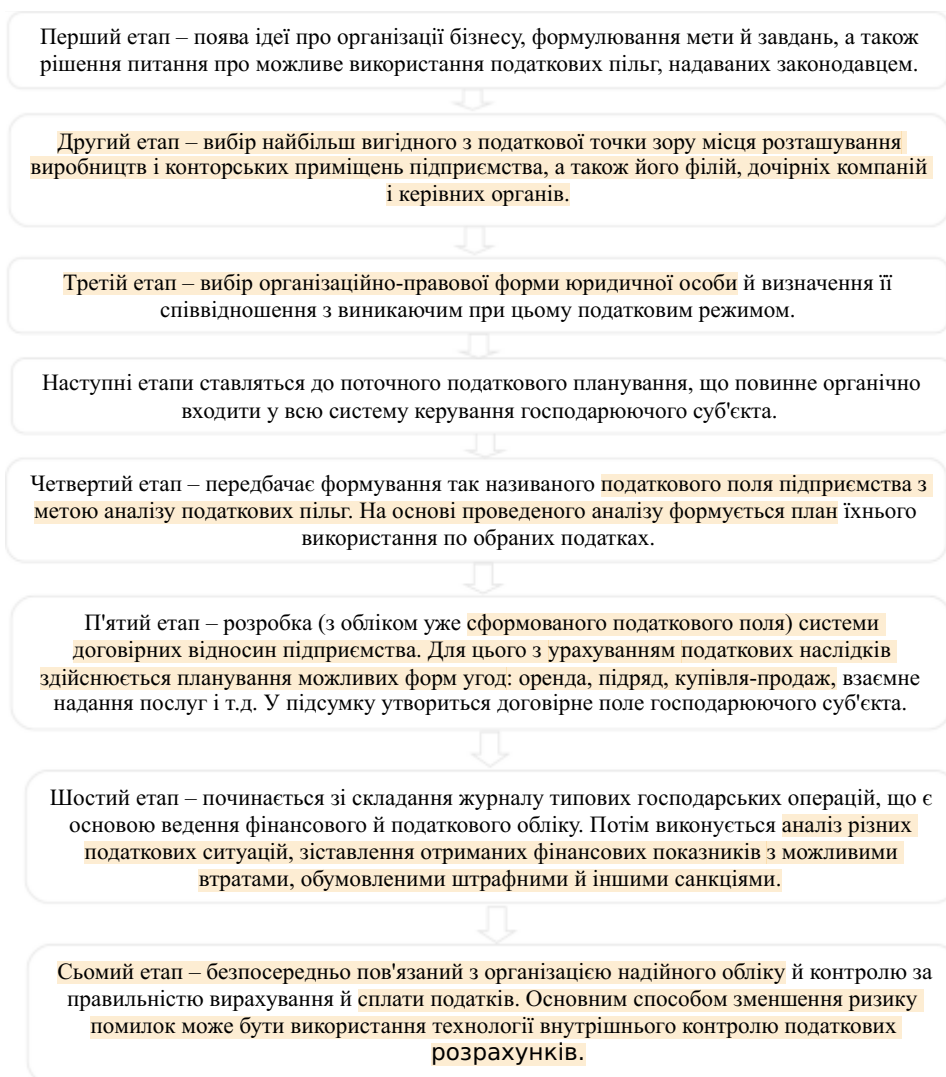

Рис. 3.2. Етапи процесу податкового планування

Процес податкового планування складається з декількох взаємозалежних між собою етапів, які не слід розглядати як чітку й однозначну послідовність дій, що обов'язково гарантують зниження податкових зобов'язань.

Це пов'язане з тим, що в податковому плануванні сполучаються елементи науки, і мистецтва фінансового аналітика. До реєстрації й початку функціонування організації необхідна відповідь на загальні питання стратегічного характеру.

Розглянувши етапи податкового планування можна виділити два його види:

- **ПОТОЧНЕ** (короткострокове) – дане планування зорієнтоване перш за все на полегшення навантаження в найближчий час за існуючих умов, а також розрахунок податкового навантаження на найближчий рік (короткострокове планування), та розробку податкового календаря;

- перспективне (довгострокове) – даний вид планування забезпечує коригування всієї податкової політики підприємства в майбутньому (на 3 – 5 років вперед), з урахуванням загальної стратегії розвитку підприємства, для **ДАНОГО** виду.

На превеликий жаль із двох видів податкового планування в кращому випадку використовується перший. Це пояснюється не стільки не бажанням **САМИХ** господарюючих суб'єктів займатися цим, а певною не доцільністю і не виправданістю, особливо це стосується перспективного планування. В часи коли відбуваються постійні політичні, економічні чи соціальні зміни а також **ЗМІНИ** законодавства навіть поточне планування не може бути точним не говорячи вже про те що буде через 2 – 3 роки.

ПАФ “Подолька” відноситься до тих господарюючих суб'єктів які не використовують податкове планування взагалі. Нами розроблено податковий календар на 2022 рік, який відповідає фінансовому планові ПАФ “Подолька” на 2022 рік. Податковий календар розраховується на основі поточного податкового прогнозування із врахуванням особливостей механізму стягнення та нарахування окремого податку.

Прогноз податкового навантаження на 2022 рік представлений в табл. 3.1.

Прогноз сум податкового навантаження в розрізі окремих податків, здійснювався відповідно фінансовому планові на 2022 рік, який розроблявся

головним бухгалтером підприємства, та затверджений вищим керівництвом ПАФ “Подолька”.

Як зазначалося вище до кожного податку застосовується свій підхід. Оскільки на підприємстві застосовуватимуться нові технології це означає, що досягнення поставленої мети відбуватиметься інтенсивним шляхом, а отже потрібен додатковий кваліфікований персонал.

Таблиця 3.1

Оцінка та прогноз податкового навантаження ПАФ “Подолька” на 2022 рік з окремих податкових платежів

Період	Назва податку або збору	
	Узгоджена сума ПДВ (загальна декларація)	Єдиний податок (IV група)
2019 р.	146512	526829
2020 р.	716933	597026
Темп зміни значення показ - ники 2020 р. до 2019 р., %	4,893	1,133
2021 р.	801344	606012
Темп зміни значення показ- ники 2021 р. до 2020 р., %	1,118	1,015
Середнє значення за 2019 – 2021 рр.	554930	576622
Середній темп зростання за 2019 – 2021 рр.	3,006	1,074
Прогнозоване збільшення суми податкового платежу на 2022 р., %	1,158	1,095
Прогнозна сума податку на 2022 р.	927956	663583

Нарощення темпів розвитку підприємства відіб’ється на платі єдиного податку, оскільки передбачається збільшення площ земельних угідь і ПОСТІЙНИМИ змінами законодавчих умов щодо встановлення грошової оцінки землі.. Тобто слід одночасно прогнозувати крім зростання площ використовуваних сільськогосподарських угідь також приріст ставок грошової оцінки, в першу чергу, ріллі. Фактично можна говорити про доцільність встановлення прогнозного рівня приросту суми єдиного податку (IV група) у ПАФ “Подолька” на рівні дещо вищому ніж середній за останні три роки темп приросту – на рівні близько 10 відсотків.

В свою чергу, зростання розмірів податкового зобов'язання з ПДВ обумовлюється щорічним зростання цін і масштабів здійснення досліджуваним підприємством операцій купівлі-продажу. Однак, орієнтуватись на середній за останні три роки темп приросту суми ПДВ до сплати ПАФ “Подолька” не є виправданим зважаючи на стрімкий приріст суми податку у 2020 р. після відміни спецрежиму. В даному випадку орієнтиром мінімального прогнозного розміру зростання є розмір приросту даного податку за період 2020 – 2021 рр.

Однак, для платіжного календаря не достатньо визначити річну суму податків. Оскільки це не дає змогу чітко зрозуміти в який період даному господарюючому суб'єкту потрібно будуть додаткові кошти на сплату податків. Також важливим є розподілення цієї суми в розрізі звітних періодів за які дані податки сплачуються з урахування законодавчих вимог до сплати податків (в частині єдиного (фіксованого сільськогосподарського податку) та тенденцій в сплаті за останні три роки (в частині податкового зобов'язання з ПДВ) (табл. 3.2).

Даний розподіл дасть змогу підприємству завчасно виділити кошти для сплати податкового зобов'язання враховуючи дозволені строки та особливості сплати різних податків.

Як зазначалося вище досліджуваний господарюючий суб'єкт не займається податковим плануванням. Також зазначалося що практичне втілення перспективного (довгострокового) податкового планування не є доцільним в наш час, проте розробка податкової стратегії дасть змогу вчасно корегувати свою господарську діяльність відповідно змінам які будуть в майбутньому.

Таблиця 3.2

Податковий платіжний календар ПАФ “Подоляка” на 2022 рік, грн

Показник	Вид податкового платежу	
	Податок на додану вартість	Єдиний податок (IV група)
Прогнозована річна сума податку	927956	663583
в т. ч. I квартал	102657	66358
- січень	1456	X
- лютий	-	X
- березень	101201	X
в т. ч. II квартал	198754	66358
- квітень	-	X
- травень	28974	X
- червень	169780	X
в т. ч. III квартал	425089	331792
- липень	187452	X
- серпень	142690	X
- вересень	94947	X
в т. ч. IV квартал	201456	199075
- жовтень	124789	X
- листопад	54687	X
- грудень	21980	X

Найефективнішим удосконаленням податкових розрахунків є розробка податкової стратегії. Розробка стратегічного плану податків тісно пов'язана з податковою політикою підприємства та з іншими стратегіями. Так, виробнича стратегія підприємства залежить від податкової, оскільки воно повинно розробляти свою виробничу стратегію оподаткування, виходячи з державної системи оподаткування, ставок оподаткування і розмірів податкових платежів. Розмір сплати більшості податкових платежів визначається обсягами діяльності. Наприклад, виробничу стратегію можна будувати, виходячи з тієї діяльності, яка має податкові пільги. Прямий взаємозв'язок існує між стратегією податкових платежів і стратегією витрат, зовнішньоекономічною діяльністю, стратегією стимулювання тощо.

Розробка стратегії податкових платежів, як частина загальної фінансової стратегії, складається з шести етапів.

На першому етапі визначається загальний строк дії стратегії податкових платежів. Цей етап залежить від періоду та умов дії загальної економічної стратегії. Важливою умовою його формування є загальна державна податкова

політика, її передбачуваність, стабільність законодавчої бази, постійність загальної економічної політики держави. Менший вплив мають такі чинники, як стадія життєвого циклу підприємства, форма його власності тощо. Цей етап, особливо в умовах перехідного періоду до ринкової економіки в Україні, становить один-два роки.

На другому етапі досліджуються зовнішні чинники, які впливають на податкові платежі підприємства. Насампереді це стосується законодавчої бази держави, її стабільності. Важливе значення мають і напрями економічної політики держави. Наприклад, орієнтація на зовнішнє інвестування або на розвиток власної виробничої бази на підставі розвитку науково-технічного прогресу (тобто пільги при оподаткуванні іноземних інвестицій або розвиток власної науково-технічної бази). Особливого значення набувають зміни кон'юнктури ринку, в тому числі й фінансової, зміни у світовому економічному середовищі, системі оподаткування в інших країнах.

На третьому етапі проводиться формування стратегічних цілей податкової політики підприємства. До них належать підвищення добробуту власників і співвласників підприємства, рівня прибутковості продукції та підприємства тощо. На підставі цього і визначається стратегічна мета податкової політики – зменшення податкових платежів, їх оптимізація, сплата податків у розмірах, які можуть бути відносно постійними протягом певного періоду, та ін. На цьому ж етапі відбувається і конкретизація цілей за часом та об'єктами оподаткування.

На четвертому етапі розробляється податкова політика, плани по окремих видах податків і напрямках діяльності. Залежно від напрямку діяльності підприємства визначається податкова політика, перелік податкових платежів, зборів та обов'язкових платежів. Крім того, визначається можливість диверсифікації напрямів діяльності й залежно від цього – можливість зміни податкової політики підприємства. На цьому етапі розробляються плани податкових платежів по окремих видах податків, визначаються можливості їх зменшення при зміні напрямів діяльності.

На п'ятому етапі розробляються різні заходи щодо досягнення стратегії податкової політики та її реалізації, а також визначаються система керівництва та склад виконавців стратегії, цілі, завдання та напрями діяльності. Податковий менеджмент окреслює коло виконавців і ступінь їх відповідальності, розробляється система стимулювання виконавців.

На шостому етапі оцінюється ефективність розробленої стратегії податкової політики. Цей етап є останнім, підсумковим і проводиться за різними напрямками:

- узгодження стратегії податкових платежів із загальною економічною стратегією підприємства, стратегією його розвитку. При розрахунку за цим напрямом визначається також ступінь відповідності розроблених прогнозів розвитку економічного стану держави та фактичним змінам;

- відповідність прогнозованого розвитку навколишнього екологічного середовища фактичним змінам;

- оцінювання внутрішнього зв'язку стратегій податкових платежів з іншими стратегіями, насамперед фінансовою, виробничою та ін. Визначається також співвідношення цілей та завдань і стратегій, а також їх спрямованість і можливість виконання;

- реалізація стратегій податкових платежів. Це стосується можливості її загальної реалізації за напрямками та в часі. При цьому оцінюється рівень кваліфікації податкових менеджерів та їх досвід;

- результативність розробленої стратегії. Для цього визначаються різні показники ефективності стратегій податкових платежів, які можна поділити на загальні та часткові [16]. Податки впливають на виробничу діяльність підприємств, на їх прибуто-вість, платоспроможність, фінансову стійкість, можливість формування фінансових ресурсів для інвестиційної діяльності, конкурентоспроможність продукції. Для передбачення та зменшення впливу а також оптимізації їх сплати виступає податкове планування.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено узагальнення теоретичних засад та практичних аспектів реалізації податкової політики на підприємстві, а також запропоновано можливі шляхи її удосконалення за рахунок ефективного використання податкового планування та покращення стосунків із податковими органами. Результати дослідження дали підстави зробити висновки теоретичного, методичного і практичного характеру, основні з яких зводяться до наступного:

1. Податки є обов'язковими платежами, що вилучаються державою з доходів юридичних чи фізичних осіб до відповідного бюджету для фінансування витрат держави, передбачених її конституцією та іншими законодавчими актами. Це одна із форм вирівнювання доходів юридичних і фізичних осіб з метою досягнення соціальної справедливості й економічного розвитку.

2. Податкова політика підприємства – це постійна, організована, системна, цілеспрямована діяльність керівництва щодо розподілу обов'язків та повноважень між структурними підрозділами підприємства, які беруть участь в процесі оподаткування, на основі сформованих принципів з метою формування процедур і правил, що визначають для підприємства ефективну організацію процесу оподаткування.

3. Недосконала система оподаткування сільськогосподарських товаровиробників а також можливість вибирати між декількома режимами оподаткування (між загальною системою оподаткування та спрощеною – єдиним податком) ставить питання розвитку податкової політики на таких підприємствах досить гостро.

4. Аналітичні розрахунки вказують на нестабільність фінансових результатів від звичайної діяльності ПАФ “Подолька” за досліджуваний період, що виражалось у суттєвому погіршенні за 2019 – 2020 рр. та значному покращенні за наступні два роки. Фактично фінансовий результат від

звичайної діяльності який, зважаючи на використання підприємством спеціальних режимах оподаткування і відсутності надзвичайної діяльності, співпадає з його остаточним фінансовим результатом – чистим прибутком (чистим збитком) зменшився з прибутку в 839 тис грн за 2019 р. до збитку в розмірі 1114 тис. грн за 2020 р. і відповідно, знову зріс до прибутку 1629 тис. грн.

5. Здійснені дослідження вказують на одночасний розвиток за 2019 – 2021 рр. двох взаємопов'язаних процесів – зростання обсягів власних оборотних коштів підприємства, які однак мали негативне значення, та зростання його запасів, на покриття яких саме й використовуються власні оборотні кошти, залучаючи при потребі короткострокові та довгострокові запозичення. Така ситуація, незважаючи на відсутність за останні два роки в ПАФ “Подолька” короткострокових кредитів та довгострокових запозичень обумовила стабільність типу фінансової стійкості підприємства, який в 2019 – 2021 рр. визначався, як кризовий.

6. Оцінка майнового потенціалу ПАФ “Подолька” на матеріалах якого ВИКОНУВАЛИСЬ дослідження, свідчить про досить значні зміни майнового потенціалу підприємства. Так за період 2019 – 2020і років загальна вартість його майна збільшилась на 2598 тис. грн, або 44,2 %. Даний приріст забезпечило виключно зростання обсягів оборотних активів підприємства, які за даний період зросли на 2734 тис. грн (53,3 %). За наступні два роки майно ПАФ “Подолька” продовжувало збільшуватись, а величина такого зростання становила вже 1317 тис. грн, або 15,5 %. При цьому, переважаючий вплив на загальну зміну мали вже необоротні активи, величина яких зросла на 859 тис. грн, або майже в два з половиною рази.

7. Проведені розрахунки вказують та той факт, що у ПАФ “Подолька” сума нараховано єдиного податку (IV група) за досліджуваний період 2019 – 2021 рр. характеризувалась суттєвим зростанням, як в абсолютному, так і відносному виразах. Так, за 2019 – 2021 рр. відмічаємо збільшення суми нарахованого податку, яке в абсолютному розмірі становило 79183,50 грн, або

90

на 15,0 %. Такі зміни в обсягах нарахованого податку забезпечив, в першу чергу, приріст суми податку по ріллі, на долю якої припадає майже 99 відсотків загальної суми податку. Одночасно слід зазначити, що із двох факторів, які, при стабільній ставці єдиного податку, здійснюють сукупний вплив на його розмір переважаючим є вплив зміни грошової оцінки сільськогосподарських угідь, зокрема ріллі та пасовищ, якими користувалося ПАФ “Подолька” в досліджуваному періоді.

9. Аналіз нарахування і сплати податку на доходи фізичних осіб вказує на **стабільне зростання сумарних розмірів доходів нарахованих податковим агентом, в ролі якого виступає в ролі якого виступає ПАФ “Подолька”, як своїм найманим працівникам, так і особам, які є власниками частки підприємства, володіючи майновими та земельними паями та самозайнятим особам, що виконують роботи та надають послуги підприємству. Причому така тенденція є, загалом, стабільно зростаючою, як по абсолютних, так і по відносних загальнорічних розмірах. Схожою є тенденція зміни розмірів нарахованого податку на доходи де зростання сукупної величини податку на доходів фізичних осіб за 2019 – 2020 рр. становило 98,0 %, а за наступний 2021 рік – зафіксовано зростання його розміру на 14,7 %.**

10. Оцінка механізмів непрямого оподаткування досліджуваного підприємства доводить той факт, що ПАФ “Подолька” в досліджуваному періоді здійснювало розрахунки по ПДВ за двома напрямками: по податковій декларації з податку на додану вартість (загальній) – у 2019 – 2021 рр. та по податковій декларації з податку на додану вартість (спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського господарства) – у 2019 р..

Інформація отримана від аналізу податкових декларацій з податку на додану вартість (спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського господарства) дає підстави зробити висновки про те, що у 2019 р. в досліджуваному ПАФ “Подолька” загальний розмір податкового зобов’язання за рік 3397257 грн на 269693 грн переважав розмір податковому кредиту, величина якого складала 4853598 грн.

Виходячи з проведених розрахунків можемо дійти висновку про те, що сума податкового зобов'язання по всіх видах діяльності (крім пов'язаних із сільським господарством) у ПАФ “Подолька”, яка являє собою шосту частину загального обсягу продаж підприємства в 2020 р. порівняно з 2019 р. зросла більше ніж в три рази з 792337 грн до 2464917 грн. Те ж саме варто сказати і про суму податкового кредиту, однак темп його зростання був дещо нижчим – в 2,7 рази. За наступні два роки тенденції зміни обсягів, як окремо податкового зобов'язання, так і податкового кредиту збереглися, однак темпи загального зростання значно уповільнилися.

11. ПАФ “Подолька” використовує у формуванні звітності та передачі її податковим органам дві програми – „М.Е.Дос” та „Бест-звіт плюс”, що значно полегшують процес складання та правильність заповнення податкових декларацій та накладних. Використання електронної звітності дає змогу підприємству уникнути ризику, або зменшити ризик неправильності заповнення звітності (машинальних, арифметичних помилок), ризик невчасності подання звітності (за браком часу), та економію на доплату працівникам за понаднормовий час виконання роботи, внаслідок втрати часу на подання звітності.

12. На основі систематизації перспективних підходів до визначення шляхів оптимізації спеціальних режимів оподаткування аграрних підприємств на основі зарубіжного досвіду визначено поетапні завдання, які потрібно вирішити для функціонування податкової політики в аграрному секторі.

13. Систематизовано теоретичні та практичні аспекти організації процесу податкового планування, на основі чого виділено декілька взаємозалежних між собою етапів, які не слід розглядати як чітку й однозначну послідовність дій, що обов'язково гарантують зниження податкових зобов'язань. При цьому, в якості розширення механізмів аналітичного супроводження сучасної практики податкового планування запропоновано складання прогнозу податкового навантаження та податкового платіжного календаря підприємства на найближчу перспективу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко В. Л. Економічні та позаекономічні аспекти оподаткування. *Фінанси України*. 2018. № 1. С. 36–43.
2. Атаманчук О. В. Регулююча функція податків та регуляторний потенціал податкової системи. *Економіка та держава*. 2020. № 10. С. 26-29.
3. Баранецька О. В., Цвинтарна В. Л. Шляхи підвищення ефективності податкового контролю в Україні через використання нових критеріїв відбору платників податків до проведення перевірок. *Наука й економіка*. 2019. № 2. С. 11–15.
4. Безкровний О. В., Бойко І. Г., Лашко Т. Б. Визначення ролі податків крізь призму їх функцій. *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції [„Трансформаційні процеси національної економіки: теоретичні і практичні аспекти”]*. Львів : ГО Львівська економічна фундація, 2021. С. 114–117.
5. Безкровний О. В., Довгаль О. Ю., Майданіченко А.В., Гаврилюк В.М. Оподаткування аграрних товаровиробників: від теоретичних засад виникнення до сучасних проблем розвитку *VII international scientific and practical conference [«Eurasian scientific discussions»]*. Barselona, Spain. С. 232–238.
6. Безпалько І. Р. Удосконалення взаємин платників податків із податковими органами. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2017. № 19.2. С. 140–146.
7. Бендарчук Г., Водоп'янова О. Податок на прибуток, мито та інше у бюджеті. *Дебет–кредит*. 2019. № 3. С. 18–20.
8. Богданова О. О. Окремі аспекти оподаткування сільськогосподарських підприємств. *Економіка*. 2021. № 3. С. 144–151.
9. Варналій З., Серебрянський Д. Вплив оподаткування прибутку на економічний розвиток України. *Економіка України*. 2020. № 5. С. 55–69.
10. Воронкова О. М. Податковий процес і напрями його удосконалення.

Фінанси України. 2019. № 12. С. 63–67.

11. Гладун Ю. Податкова система України розвивається за світовими стандартами. *Вісник податкової служби України*. 2019. № 2. С. 5–7.

12. Гудзь О. С. Податкове регулювання розвитку агросфери в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. № 1. С. 21–26.

13. Дема Д. І. Методичні зміни в системі оподаткування сільськогосподарських товаровиробників у зв'язку з реформуванням їх власності. Проблеми економіки агропромислового комплексу: [кол. монографія] : у 2-х т. / П.Т. Саблук та ін. К. : ІАЕ, 2005. Т.1. С. 530–534.

14. Дем'яненко М. Я., Іванина Ф. В. Державна підтримка як фактор забезпечення конкурентоспроможного аграрного виробництва. *Економіка АПК*. 2019. № 9. С. 3-10.

15. Державна податкова адміністрація України: URL: <http://www.sta.gov.ua>.

16. Довгалюк В. І., Ярмоленко Ю. Ю. Податкова система : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2007. 360 с.

17. Дослідження Міжнародної фінансової корпорації „The Costs of Tax Compliance in Ukraine” URL: www.wbginvestmentclimate.org/uploads/CostofTaxCompliance_Ukraine.pdf.

18. Єлісеєв А., Загородній А. Податкове планування та планування податкових платежів. *Податкове планування*. 2019. № 1. С. 7–10.

19. Загородній А. Г., Єлісеєв А. В. Податки та податкове планування підприємницької діяльності : монографія. Львів, Центр Бізнес–Сервісу, 2013. 152 с.

20. Закон України „Про запровадження в порядку експерименту єдиного (фіксованого) податку для сільськогосподарських товаровиробників” № 25-ВР від 15.01.1998 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

21. Закон України „Про систему оподаткування” від 25.06.1991р. № 1251–XII: за станом на 16.06. 2010 р. зі змінами і доповненнями URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

22. Закон України „Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році” від 20.12. 2016 р. № 1791-VIII URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
23. Замасло О. Т, Приймак І. І., Грін О. В. Податкова система: навч. посіб. ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 378 с.
24. Захарін А. В. Удосконалення механізму податкового регулювання сталого економічного розвитку. *Фінанси України*. 2020. № 2. С. 92–100.
25. Івасько І. М. Формування системи оподаткування сільськогосподарських підприємств України. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 4. Т.4. С. 136–141.
26. Ігнатєва Людмила. Майданіченко Андрій. Сучасні особливості документування розрахунків по податку на доходи фізичних осіб та єдиному соціальному внеску. *Збірник доповідей науково-практичних конференцій студентів за результатами проходження виробничих та технологічних практик по напрямках підготовки (спеціальностях) [„Сучасний стан і перспективи вдосконалення практичної підготовки здобувачів вищої освіти факультету обліку та фінансів”]*, випуск 13. Полтава : ПДАА, 2022. С. 123–126.
27. Карпінський Б. А., Залуцька Н. С. Удосконалення взаємин податкової служб із платниками податків. *Актуальні проблеми економіки*. 2018. № 2(68). С. 128–136.
28. Ковальчук К., Рева Т. Функції податків та їх реалізація в податковій системі України. 2021. № 3. С. 70–83.
29. Костенко О. О. Правове регулювання альтернативних систем оподаткування: дис.... кандидата юридичних наук : Донецьк., 2008. 235 с.
30. Крисоватий А. І. Діалектика трансформації податкової політики України в контексті європейської інтеграції. 2018. Т.4. № 2. С. 185–202.
31. Крисоватий А. І. Податкові системи зарубіжних країн : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Тернопіль : Економічна думка, 2011. 258 с.

32. Лащак В. В. Удосконалення системи прямого оподаткування в Україні. *Фінанси України*. 2020. №1. С. 26–32.
33. Литвиненко Я. В. Якушик І. Д. Податкові системи зарубіжних країн : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : МАУП, 2014 – 208 с.
34. Литвиненко Я. В., Литвиненко Т. Є., Ліщенко А. В. Шляхи та перспективи реформування податкової системи України. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2017. № 3. С. 119–122.
35. Любенко Н. М. Аналіз ефективності альтернативних форм оподаткування підприємств. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2018. № 10. С. 145–148.
36. Майданіченко Андрій. Фінансові відносини держави і громадян в процесі особистого оподаткування населення. *Збірник доповідей науково-практичних конференцій студентів за результатами проходження виробничих та технологічних практик по напрямках підготовки (спеціальностях) [„Сучасний стан і перспективи вдосконалення практичної підготовки здобувачів вищої освіти факультету обліку та фінансів”]*, випуск 12. Полтава : ПДАА, 2022. С. 80–82.
37. Мовчан Ю. П. Розвиток спеціального режиму оподаткування податком на додану вартість в галузі сільського господарства. *Матеріали студентської науково-практичної конференції за підсумками науково-дослідної роботи за 2017 рік* [Текст]: зб. наук. пр. Полтава: ПДАА, 2018. С. 330–332.
38. Нагорняк Г., Вовк Ю. Проблеми податкового регулювання в Україні та шляхи їх вирішення. *Галицький економічний вісник*. 2019. № 2 (27). С. 140–152.
39. Недюха М., Задояний М. Шляхи гуманізації відносин платників податків та податківців. *Економіка, фінанси, право*. 2018. № 9. С. 6–10.
40. Непочатенко О. О., Бечко В. П. Недоліки системи оподаткування сільськогосподарських підприємств. *Наука і економіка*. 2021. № 4 (20). С. 41–45.
41. Новиков Ю. Практика впровадження та застосування положень

Податкового кодексу України. *Вісник податкової служби України*. 2019. № 8. С. 8.

42. Олійник Т. Актуальні проблеми реформування податкової системи в Україні з використанням зарубіжного досвіду. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2016. № 1. С. 114–116.

43. Панасейко І. М., Панасейко С. М. Податкове планування як складова механізму фінансового менеджменту. *Економічний простір*. 2020. № 19. С. 227–233.

44. Податковий менеджмент : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. О. Папаїка, В. О. Орлова, О. В. Грицак та ін. Донецьк: ДонНУЕТ, 2012. 361 с.

45. Паранчук С. В. Податковий менеджмент. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 288 с.

46. Податкова система : навч. посіб. / [за ред. І. О. Лютого]. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 456 с.

47. Податковий кодекс України від 02.12. 2010 р. № 2755-**VI** зі змінами і доповненнями : URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

48. Поддєрьогін А. М., Білик М. Д., Буряк Л. Д. Фінанси підприємств: підручник. Київ : КНЕУ, 2006. 552 с.

49. Подмарьов О. Ю. Податковий кодекс – перші кроки у системі оподаткування прибутку підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 7. С. 59–62.

50. Притуляк Н. М. До питання податкового планування на підприємстві. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2018. № 1. С. 243–250.

51. Слав'янська Н. Г. Податкова стратегія підприємства і оцінка ефективності її застосування. URL: <http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/3343/1/PodatYeris.pdf>. (дата звернення 14.02.2021 р.)

52. Саражин Валерія, Максименко Світлана, Маначинський Тарас. Досвід зарубіжних країн щодо діяльності податкових органів з питань адміністрування податків і зборів. *Матеріали науково-практичної конференції*

молодих вчених та здобувачів вищої освіти [„Сучасні проблеми розвитку соціально-гуманітарної та економічної науки: шляхи вирішення очима молоді”]. Полтава ПДАА, 2021. С. 58–60.

53. Саражин Валерія, Максименко Світлана, Маначинський Тарас. Історичний розвиток системи особистого оподаткування в Україні. **Матеріали VIII всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених** [„Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики”]. Полтава ПДАА, 2021. С. 106–108.

54. Ткаченко В. В. Податкове планування на підприємстві. *Економіка і держава*. 2017. № 12. С. 55–58.

55. Тулуш Л. Д. Формування інструментарію прямого оподаткування сільськогосподарських товаровиробників. *Облік і фінанси АПК*. 2010. № 1. С. 43–45.

ДОДАТКИ

Схожість

Джерела з Інтернету

618

1	http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5709/1/6019_IR.pdf	38 джерел	2.32%
2	http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/3567/3/3775_IR.pdf	15 джерел	2.18%
3	http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/4007/1/2830_IR.pdf	12 джерел	1.95%
4	http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/4414/1/4247_IR.pdf	3 джерела	1.83%
5	http://eprints.kname.edu.ua/37171	3 джерела	1.68%
6	http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/7726/1/A_Ramskyi_KUBG_IS.pdf	8 джерел	1.68%
7	https://works.doklad.ru/view/7FpUSueSSCg/all.html	9 джерел	1.6%
8	http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/1772/1/%d0%9c%d0%be%d0%b2%d1%87%d0%b0%d0%b1	12 джерел	1.24%
9	https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/10553/zbirnykpr13.pdf		0.22%
10	http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5708/1/6018_IR.pdf		1.32%
11	https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/33720/1/Kabala_magistr.pdf		1.17%
12	http://www.dgma.donetsk.ua/metod/uo/epp/epp001.pdf	2 джерела	1.12%
13	http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/4227/1/4064_IR.pdf		1.08%
14	http://bc.tsatu.edu.ua/wp-content/uploads/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0-%D	5 джерел	1.06%
15	http://www.dgma.donetsk.ua/metod/uo/ep/ep003.pdf		1.02%
16	https://library.krok.edu.ua/media/library/category/monografiji/rozvitok-%D1%96nformats%D1%96ynogo-susp%D1%96lstva-to...		1%
17	https://www.researchgate.net/publication/365610145_Prioriteti_finansuvanna_nederzavnih_pensijnih_fondiv		0.88%
18	http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/1774/1/%d0%a7%d0%b5%d0%b1%d0%b5%d1%80%d1%8	5 джерел	0.82%
19	http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/105/1/Podat%20vidnos%20SPD%20_2017%20%281%29.pdf	6 джерел	0.74%
20	http://land.gov.ua/wp-content/uploads/2017/05/%D0%94%D0%9F-%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE-%D0%A4%D1...		0.8%

95	http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/13162	0.18%
96	http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/41776/1/disertacija%20atamanchuk.pdf	0.12%
97	http://www.business-navigator.ks.ua/journals/2012/27_2012/27_2012.pdf	0.18%
98	https://jarch.donnu.edu.ua/article/download/13313/13221	0.22%
99	https://studfile.net/preview/5257788/page:14	0.21%
100	https://www.studmed.ru/view/pisarevskiy-m-pogasy-so-organizacyya-turizmu-pdruchnik_23455f17b8e.html?page=4	0.21%
101	http://nubip.edu.ua/sites/default/files/u209/navch_metod_posib_audit_fo_uo_opodat_analiz_0.pdf	2 джерела 0.21%
102	https://nayka.com.ua/index.php/agrosvit/issue/download/63/49	2 джерела 0.21%
103	http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/12572	5 джерел 0.2%
104	http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/10217	3 джерела 0.2%
105	http://ep.nmu.org.ua/ua/files/%D0%9F%D0%A4%D0%94%D0%9F_%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B	5 джерел 0.2%
106	http://referatu.net.ua/newreferats/%207569/181325	7 джерел 0.2%
107	http://agro-business.com.ua/agro/u-pravovomu-poli/item/1902-rozpodil-biudzhethnoi-dotatsii-dlia-stymulivannia-vyrobnystva...	0.2%
108	http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/54174/1/Book_2021_Melen_Oblik.pdf	0.2%
109	http://nalogs.net/?page_id=273	0.2%
110	http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/799/3/800_IR.pdf	0.04%
111	https://ela.kpi.ua/handle/123456789/51882	0.19%
112	https://www.bibliofond.ru/view.aspx?id=904984	0.19%
113	http://referatu.net.ua/referats/18/5473	3 джерела 0.19%
114	http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/2740/1/%d1%81%d1%82%d1%83%d0%b4%20%d0%ba%d0%be	2 джерела 0.14%
115	https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/592/1/Pr_zak100.pdf	0.19%
116	http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/12154	2 джерела 0.07%

117	https://elearning.sumdu.edu.ua/free_content/lectured:d5813c9f9255c551fe3b3d9975d3ea3e8c1c7701/20160423192749/cont...	0.19%
118	http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3209/aref_Butenko_2005.pdf?isAllowed=y&sequence=1	0.18%
119	http://samzan.ru/227708	2 джерела 0.18%
120	http://www.ksau.ks.ua/files/konferencii/mater.pdf	0.14%
121	http://lex-ua.net/ru/text/3/62	0.18%
122	http://kheu.km.ua/m/PDF/Science%20and%20Economics%20-%202011,%20N.%204%20%2824%29.pdf	0.18%
123	https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6676/%d0%9f%d0%be%d0%b4%d0%b0%d1%82%d0%ba%d0%be%d...	0.17%
124	http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/7821/1/%d0%94%d0%98%d0%9f%d0%9b%d0%9e%d0%9c_%d0%93%	3 джерела 0.17%
126	https://www.pdaa.edu.ua/department/kafedra-finansiv-i-kredytu	0.05%
127	http://olevsk-vlada.gov.ua/pro-olevshchinu/dpi	0.11%
128	http://www.ksau.kherson.ua/files/news/Tezi_Konf_2015112526.pdf	0.16%
129	http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/15426/%d0%9c%d0%9e%d0%9d%d0%9e%d0%93%d0%a0%d0%90%d0%a4%...	0.12%
130	https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/9343/metodrekomdlyavykonkvalrobit072fbssmdmz2022_2.pdf	4 джерела 0.11%
131	http://nubip.edu.ua/sites/default/files/u209/zbirnik.pdf	2 джерела 0.12%
132	http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/9445/1/vykladkonfprav.pdf	5 джерел 0.16%
133	http://5fan.ru/wievjob.php?id=77780	8 джерел 0.11%
134	http://www.euroosvita.net/prog/data/attach/699/zvit_rektora_xdzva_za_2016.pdf	0.16%
135	https://dut.edu.ua/firefox/l_2165_47104603.pdf	3 джерела 0.16%
136	http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/67992	0.06%
137	http://oneu.edu.ua/pages/cath/finans/files/stud_sbornik_2%282013%29.pdf	2 джерела 0.11%
138	https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/4233/4/%d0%97%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba%20%d1%82%d...	0.09%
139	https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/641048/mod_folder/content/0/%D0%91%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%...	0.15%

163	https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/15586/3/%d0%9b%d0%be%d0%b9%d0%ba%d0%be%20%d0%90%d...	0.08%
164	http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9274/1/%d0%9f%d0%be%d0%b4%d0%b0%d1%82%d0%ba%d0%be%d...	0.08%
165	http://pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/svr/dissertaciya-lavruk2.pdf	0.04%
166	http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/11586/1/%d0%a5%d0%b0%d1%80%d1%87%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%b...	0.12%
167	http://dspace.idgu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1860/%d0%97%d0%b0%d0%bf%d0%be%d1%80%d0%be%d0%...	0.12%
168	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/92471	0.12%
171	https://ru.osvita.ua/vnz/reports/accountant/16712	8 джерел 0.12%
172	https://zem.ua/en/home/59-fermerstvo-stvorennia-vedennia-opodatkuvannia/1034	0.12%
173	http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/86364/06-Vishnevsky.pdf?sequence=1	0.12%
174	https://ronl.org/knigi/finansy/859913	8 джерел 0.05%
175	http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10136/1/%d0%9c%d0%b0%d1%80%d1%82%d0%b8%d0%bd%d0%be%...	0.07%
176	https://2dip.su/%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%B2%D1%8B%D0%B5_%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%...	6 джерел 0.05%
177	https://uteka.ua/ua/publication/news-14-delovye-novosti-36-kriterii-dlya-polucheniya-dotacii-agrarnym-xozyajstvam	2 джерела 0.11%
178	https://ep3.nuwm.edu.ua/22274/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84_%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%...	2 джерела 0.07%
180	http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/13343	0.11%
181	http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/15489	0.11%
182	http://www.xktei.km.ua/files/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%...	0.07%
183	http://www.dut.edu.ua/firefox/l_2073_35839422.pdf	2 джерела 0.05%
184	https://docs.dtkk.ua/doc/1095.4616.0	0.06%
185	http://sipl.com.ua/wp-content/uploads/2016/10/%D0%94%D0%B8%D1%81_%D0%97%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%82%D0...	0.07%
186	https://msu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/DISERT_KUCHINKATV.pdf	0.1%
187	https://economics.net.ua/files/science/men/2015/s_2.pdf	0.1%

188	http://kizman-tehn.com.ua/wp-content/uploads/2017/09/Finansi-pidpriemstv-2016.pdf	0.06%
189	http://ng.kr-admin.gov.ua/upravlinnya-agropromislovogo-rozvitku-povidomyae/2767-do-uvagi-kerivnikiv-pidpriemstv-agroprom	0.1%
190	https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/12027/kvalifrobotametodrekom.pdf	0.1%
191	https://www.ksuonline.kspu.edu/pluginfile.php/154321/mod_resource/content/1/%D0%9B%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D0%BA...	0.1%
192	http://oia.lntu.edu.ua/files/1037_Oblik_i_finansy_Ch_3.pdf	0.06%
193	https://www.bibliofond.ru/view.aspx?id=818142	0.05%
195	http://diplomba.ru/work/54721	0.06%
198	https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Semenchenko-A.V.-Disertaciya-Vchenna-rada-D-64.055.02-2017.pdf	0.05%
199	http://oia.lntu.edu.ua/attachments/article/196/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8_%D0%A7.%201.04.2017_01_06%20%2...	0.04%
200	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84579	0.09%
201	http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/8403/1/%d0%92%d0%b8%d0%ba%d0%be%d1%80%d0%b8%d 2 джерела	0.05%
202	http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=144937	0.04%
203	https://ep3.nuwm.edu.ua/8575/1/06-03-177%281%29.pdf	0.05%
204	https://xreferat.com/105/4521-1-osoblivost-opodatkuвання-sub-kt-v-gospodaryuvannya.html	0.09%
205	http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/20047/1/finance_08.pdf 3 джерела	0.04%
206	http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6862/1/6858_IR.pdf	0.05%
207	http://ev.nmu.org.ua/docs/2005/EV20054.pdf	0.04%
208	http://bukvar.su/finansovye-nauki/50972-Nalogovoe-planirovanie-na-predpriyatii.html	0.09%
209	http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2586/1/%D0%9E%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BA...	0.05%
210	http://er.knutd.com.ua/handle/123456789/277	0.09%
211	http://ea.donntu.edu.ua/bitstream/123456789/30921/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B 2 джерела	0.04%
212	https://epdf.pub/-002c6db48fd3f903b3f14d961a3d01172403.html	0.08%

236	http://lib.udau.edu.ua/bitstream/123456789/140/1/Aktyalniputanniasychasnoieconomiku_3_2010.pdf	0.05%
237	https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/3833/1/%d0%a5%d1%83%d0%b4%d1%8f%d0%ba%d0%be%d0%b2%20%d0...	0.05%
238	https://pl.uu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/04/Katalog_vibirkovih_disciplin_2024.xlsx	0.05%
240	http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/3348/3275	6 джерел 0.04%
242	http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/1712/1/disl.%20rtf.pdf	0.04%
243	http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/7878787/2703/%d0%9a%d0%b2%d0%b0%d0%bb%d1%96%d1%84%d1%96...	0.04%
244	https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/44831/1/%d0%a7%d1%83%d0%bc%d0%b0%d1%87%d0%b5%d0%bd%d0%ba%	2 джерела 0.04%
245	http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/23427/Lysenko_Bakalavska_robota.pdf?isAllowed=y&sequence=1	0.04%
246	https://journal.udau.edu.ua/assets/files/91/Ekon/Ukr/10.pdf	0.04%
247	https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/fb28af43-49b2-481d-913c-8f8b8942ad1b/content	0.04%
248	http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/11454/1/Nagrebetska_VV_KR_081_2020.pdf	0.04%
249	https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2015/february/issue-13/article-5502.html	0.04%
250	http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/1238/1/1306_IR.pdf	0.04%

Джерела з Бібліотеки

46

25	Студентська робота	ID файлу: 1013464901	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.65%
27	Студентська робота	ID файлу: 1015883384	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.59%
65	Студентська робота	ID файлу: 1016035675	Навчальний заклад: Open International University of Hu	17 джерел 0.33%
67	Студентська робота	ID файлу: 1013464906	Навчальний заклад: Open International University of Hu	3 джерел 0.31%
76	Студентська робота	ID файлу: 1014226446	Навчальний заклад: Open International University of Hu	3 джерел 0.28%
77	Студентська робота	ID файлу: 1013464905	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.27%
80	Студентська робота	ID файлу: 1013583250	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.25%
88	Студентська робота	ID файлу: 1015972775	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.23%

125	Студентська робота	ID файлу: 1013281837	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.17%
140	Студентська робота	ID файлу: 1014707212	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.15%
169	Студентська робота	ID файлу: 1014542967	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.12%
170	Студентська робота	ID файлу: 1015700766	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.05%
179	Студентська робота	ID файлу: 1010616898	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.11%
194	Студентська робота	ID файлу: 1012560649	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 3 Джерело	0.1%
196	Студентська робота	ID файлу: 1015936359	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 2 Джерело	0.09%
197	Студентська робота	ID файлу: 1010999907	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.09%
225	Студентська робота	ID файлу: 1011058800	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 4 Джерело	0.06%
239	Студентська робота	ID файлу: 1015297576	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.04%
241	Студентська робота	ID файлу: 1016017053	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.04%
251	Студентська робота	ID файлу: 1015353120	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.04%

Цитати

Цитати

1

- 1 «податки – особлива сфера виробничих відносин, а також найважливіший економічний важіль, що регулює взаємовідносини між юридичними й фізичними особами та державою в умовах ринку»

Посилання

1

- 1 1. Андрущенко В. Л. Економічні та позаекономічні аспекти оподаткування. *Фінанси України*. 2018. № 1. С. 36–43. 2. Атаманчук О. В. Регулююча функція податків та регуляторний потенціал податкової системи. *Економіка та держава*. 2020. № 10. С. 26–29. 3. Баранецька О. В., Цвинтарна В. Л. Шляхи підвищення ефективності податкового контролю в Україні через використання нових критеріїв відбору платників податків до проведення перевірок. *Наука й економіка*. 2019. № 2. С. 11–15. 4. Безкровний О. В., Бойко І. Г., Лашко Т. Б. Визначення ролі податків крізь призму їх функцій. *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції [„Трансформаційні процеси національної економіки: теоретичні і практичні аспекти“]*. Львів: ГО Львівська економічна фундація, 2021. С. 114–117. 5. Безкровний О. В., Довгаль О. Ю., Майданіченко А. В., Гаврилюк В. М. Оподаткування аграрних товаровиробників: від теоретичних засад виникнення до сучасних проблем розвитку VII international scientific and practical conference [«Eurasian scientific discussions»]. Barcelona, Spain. С. 232–238. 6. Безпалько І. Р. Удосконалення взаємин платників податків із податковими органами. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2017. № 19.2. С. 140–146. 7. Бендарчук Г., Водоп'янова О. Податок на прибуток, мито та інше у бюджеті. *Дебет-кредит*. 2019. № 3. С. 18–20. 8. Богданова О. Окремі аспекти оподаткування сільськогосподарських підприємств. *Економіка*. 2021. № 3. С. 144–151. 9. Варналіш З., Серебрянський Д. Вплив оподаткування прибутку на економічний розвиток України. *Економіка України*. 2020. № 5. С. 55–69. 10. Воронкова О. М. Податковий процес і напрями його удосконалення. *92 Фінанси України*. 2019. № 12. С. 63–67. 11. Гладун Ю. Податкова система України розвивається за світовими стандартами. *Вісник податкової служби України*. 2019. № 2. С. 5–7. 12. Гудзь О. Є. Податкове регулювання проблем розвитку агросфери в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. № 1. С. 21–26. 13. Дема Д. І. Методичні зміни в системі оподаткування сільськогосподарських товаровиробників у зв'язку з реформуванням їх власності. *Проблеми економіки агропромислового комплексу: [кол. монографія]: у 2-х т. / П.Т. Саблук та ін. К.: ІАЕ, 2005. Т.1. С. 530–534. 14. Дем'яненко М. Я., Іваніна Ф. В. Державна підтримка як фактор забезпечення конкурентоспроможного аграрного виробництва. *Економіка АПК*. 2019. № 9. С. 3–10. 15. Державна податкова адміністрація України: URL: <http://www.sta.gov.ua>. 16. Довгалюк В. І., Ярмоленко Ю. Ю. Податкова система: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2007. 360 с. 17. Дослідження Міжнародної фінансової корпорації „The Costs of Tax Compliance in Ukraine” URL: www.wbginvestmentclimate.org/uploads/CostofTaxCompliance_Ukraine.pdf. 18. Єлісеєв А., Загородній А. Податкове планування та планування податкових платежів. *Податкове планування*. 2019. № 1. С. 7–10. 19. Загородній А. Г., Єлісеєв А. В. Податки та податкове планування підприємницької діяльності: монографія. Львів, Центр Бізнес-Сервісу, 2013. 152 с. 20. Закон України „Про запровадження в порядку експерименту єдиного (фіксованого) податку для сільськогосподарських товаровиробників” № 25-ВР від 15.01.1998 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>. 21. Закон України „Про систему оподаткування” від 25.06.1991 р. № 1251-ХІІ: за станом на 16.06.2010 р. зі змінами і доповненнями URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. 93 22. Закон України „Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році” від 20.12.2016 р. № 1791-VIII URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. 23. Замасло О. Т., Приймак І. І., Грін О. В. Податкова система: навч. посіб. ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 378 с. 24. Захарін А. В. Удосконалення механізму податкового регулювання сталого економічного розвитку. *Фінанси України*. 2020. № 2. С. 92–100. 25. Івасько І. М. Формування системи оподаткування сільськогосподарських підприємств України. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 4. Т.4. С. 136–141. 26. Ігнат'єва Людмила. Майданіченко Андрій. Сучасні особливості документування розрахунків по податку на доходи фізичних осіб та єдиному соціальному внеску. *Збірник доповідей науково-практичних конференцій студентів за результатами проходження виробничих та технологічних практик по напрямках підготовки (спеціальностей) [„Сучасний стан і перспективи вдосконалення практичної підготовки здобувачів вищої освіти факультету обліку та фінансів“]*, випуск 13. Полтава: ПДАА, 2022. С. 123–126. 27. Карпінський Б. А., Залуцька Н. С. Удосконалення взаємин податкової служби із платниками податків. *Актуальні проблеми економіки*. 2018. № 2(68). С. 128–136. 28. Ковальчук К., Рева Т. Функції податків та їх реалізація в податковій системі України. 2021. № 3. С. 70–83. 29. Костенко О. О. Правове регулювання альтернативних систем оподаткування: дис.... кандидата юридичних наук: Донецьк., 2008. 235 с. 30. Крисоватий А. І. Діалектика трансформації податкової політики України в контексті європейської інтеграції. 2018. Т.4. № 2. С. 185–202. 31. Крисоватий А. І. Податкові системи зарубіжних країн: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Тернопіль: Економічна думка, 2011. 258 с. 94 32. Лащак В. В. Удосконалення системи прямого оподаткування в Україні. *Фінанси України*. 2020. №1. С. 26–32. 33. Литвиненко Я. В., Якушик І. Д. Податкові системи зарубіжних країн: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: МАУП, 2014 – 208 с. 34. Литвиненко Я. В., Литвиненко Т. Є., Ліщенко А. В. Шляхи та перспективи реформування податкової системи України. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2017. № 3. С. 119–122. 35. Любенко Н. М. Аналіз ефективності альтернативних форм оподаткування підприємств. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2018. № 10. С. 145–148. 36. Майданіченко Андрій. Фінансові відносини держави і громадян в процесі особистого оподаткування населення. *Збірник доповідей науково-практичних конференцій студентів за результатами проходження виробничих та технологічних практик по напрямках підготовки (спеціальностях) [„Сучасний стан і перспективи вдосконалення практичної підготовки здобувачів вищої освіти факультету обліку та фінансів“]*, випуск 12. Полтава: ПДАА, 2022. С. 80–82. 37. Мовчан Ю. П. Розвиток спеціального режиму оподаткування податком на додану вартість в галузі сільського господарства. *Матеріали студентської науково-практичної конференції за підсумками науково-дослідної роботи за 2017 рік [Текст]: зб. наук. пр. Полтава: ПДАА, 2018. С. 330–332. 38. Нагорняк Г., Вовк Ю. Проблеми податкового регулювання в Україні та шляхи їх вирішення. *Галицький економічний вісник*. 2019. № 2 (27). С. 140–152. 39. Недюха М., Задояний М. Шляхи гуманізації відносин платників податків та податківців. *Економіка, фінанси, право*. 2018. № 9. С. 6–10. 40. Непочатенко О. О., Бечко В. П. Недоліки системи оподаткування**

сільськогосподарських підприємств. Наука і економіка. 2021. № 4 (20). С. 41–45. 41. Новиков Ю. Практика впровадження та застосування положень 95 Податкового кодексу України. Вісник податкової служби України. 2019. № 8. С. 8. 42. Олійник Т. Актуальні проблеми реформування податкової системи в Україні з використанням зарубіжного досвіду. Формування ринкових відносин в Україні. 2016. № 1. С. 114–116. 43. Панасейко І. М., Панасейко С. М. Податкове планування як складова механізму фінансового менеджменту. Економічний простір. 2020. № 19. С. 227–233. 44. Податковий менеджмент : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. О. Папаїка, В. О. Орлова, О. В. Грицак та ін. Донецьк: ДонНУЕТ, 2012. 361 с. 45. Паранчук С. В. Податковий менеджмент. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 288 с. 46. Податкова система : навч. посіб. / [за ред. І. О. Лютого]. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 456 с. 47. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI зі змінами і доповненнями : URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. 48. Поддєрьогін А. М., Білик М. Д., Буряк Л. Д. Фінанси підприємств: підручник. Київ : КНЕУ, 2006. 552 с. 49. Подмарьов О. Ю. Податковий кодекс – перші кроки у системі оподаткування прибутку підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 7. С. 59–62. 50. Притуляк Н. М. До питання податкового планування на підприємстві. Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2018. № 1. С. 243–250. 51. Слав'янська Н. Г. Податкова стратегія підприємства і оцінка ефективності її застосування. URL: <http://dSPACE.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/3343/1/PodatYeris.pdf>. (дата звернення 14.02.2021 р.) 52. Саражин Валерія, Максименко Світлана, Маначинський Тарас. Досвід зарубіжних країн щодо діяльності податкових органів з питань адміністрування податків і зборів. Матеріали науково-практичної конференції 96 молодих вчених та здобувачів вищої освіти [„Сучасні проблеми розвитку соціально-гуманітарної та економічної науки: шляхи вирішення очима молоді“]. Полтава ПДАА, 2021. С. 58–60. 53. Саражин Валерія, Максименко Світлана, Маначинський Тарас. Історичний розвиток системи особистого оподаткування в Україні. Матеріали VIII всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених [„Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики“]. Полтава ПДАА, 2021. С. 106–108. 54. Ткаченко В. В. Податкове планування на підприємстві. Економіка і держава. 2017. № 12. С. 55–58. 55. Тулуш Л. Д. Формування інструментарію прямого оподаткування сільськогосподарських товаровиробників. Облік і фінанси АПК. 2010. № 1. С. 43–45. 97